

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku
6 strani ob delavnikih
8 strani ob nedeljah
 za borih
12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo
„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
 12 Din. za inozem-
 stvo 20 Din. Ured-
 ništvu: Ljubljana,
 Gregorčičeva ul. 23.
 Tel.: 2566, int. 3069
 Maribor, Aleksan-
 drova c. 16. Tel. 2290.
 Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
 Telefon 3855. - Ček.
 račun: Ljubljana
 št. 14.614. Oglasi po
 ceniku. Pri večkrat-
 nih objavah popust
 Maribor, Aleksan-
 drova c. 16. Tel. 2290.
 Celje, Prešernova 6/1

Posamezna številka vsebuje:

Čuvajmo naše naravno boga-
 stvo!

Reforma učiteljske izobrazbe
 Šolska poliklinika na Rakeku
 Kmetijstvo ptujskega sreza
 Sokolstvo
 Prsni rak

Št. 147 Izhaja vsak dan

V Ljubljani v sredo, dne 25. septembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I.

Čuvajmo naša naravna bogastva

Prav je, da se propagira geslo: Čuvajmo naše morje!, toda še mnogo bolj pravilno bi bilo, če bi po vsej Jugoslaviji veljalo geslo: Čuvajmo naša naravna bogastva! — Res sicer nismo znali čuvati našega morja in zadnjič smo nekje pod izgovorom reciprocitete odstopili znaten del svojih pravic tujcu. Toda vsa druga svoja naravna bogastva prepuščamo tujcem kar stalno in dočim lezemo mi v vedno večjo proletarizacijo, se množe dobički tujcev od naših naravnih zakladov.

Premog in svinec, boksit in cink, baker in zlato je v tujih rokah in kjer se te rude izkoriščajo na debelo in z velikanskimi dobički, tam je lastnik rudnikov tujec ali tuja družba. Nam preostajajo samo majhni rudniki, ki komaj životarijo, kar pa je večjih rudnikov v državni eksploataciji pa so zaradi naše nezrele uprave deficitni.

Imamo velika naravna bogastva, ki pa jih ne znamo niti čuvati niti izkoriščati. Brezbržnost gledamo, kako nam izginja bogastvo iz rok. In ta brezbržnost je najbolj žalostna, ker nam zapira pot do zboljšanja. Čuvajmo svoja naravna bogastva! bi moralo zato odmevati dan na dan po Jugoslaviji, da bi vendar že enkrat začeli delati na to, da bodo naša naravna bogastva tudi naša, da bomo od njih tudi imeli svoj dobiček. Velikanske zaklade imamo v rudah, a tega bogastva ne vidimo, pač pa iščemo denar pri naših revnih potrošnikih, katerih kupna moč je že tako oslabiljena, da si ne morejo kupiti niti najpotrebnejše. Vrh vsega pa to že itak čisto izčrpano kupno moč naših potrošnikov slabimo še naprej, mesto da bi potrkali tam, kjer je tudi sto-milijonski čisti dobiček.

Poleg rud je naš največji naravni zaklad les. Tudi tega ne znamo čuvati, kakor je dokazal osješki proces, ki je odkril naravnost strahotne stvari, kako se uničujejo naši gozdovi. Milijardne vrednosti so v teh gozdovih, a mi nimamo od njih skoraj nič drugega, kakor nizke mezdne naših gozdnih delavcev, velike tuje družbe pa so desetletja imele na desetine milijonov dobička. In še ni nikjer svetlih znakov, da bo nastal v doglednem času preokret na boljše, še ni odvrnjena nevarnost, da bomo začeli čuvati slavonske hraste, ko bodo ti že posekani. In vendar imamo velike in močne domače lesne tvrdke, ki plačujejo državi težke davke, ki nalagajo pri nas zasluženi denar tudi v domače denarne zavode, a ki ne dobe teh pravic, ko tuje družbe, ki nimajo ne smisla ne srca za potrebe našega gospodarstva.

Veliki naš naravni zaklad so tudi naše vodne sile. Tudi teh ne znamo izkoriščati, niti si ne znamo zagotoviti vsaj oni del od čistega dobička, ki po vsem kulturnem svetu pripada narodu, na čegar ozemlju se izkoriščajo in prodajajo te sile.

Narod, ki ne zna izkoriščati svojih naravnih bogastev ni gospodarsko svoboden narod, tak narod je na stopnji kolonialnega naroda ali kvečjem polkolonialnega. Na tej stopnji smo mi danes in to sramoto moramo s seboj oprati.

Ne pridigujemo nobene gonje proti tujim lastnikom naših naravnih bogastev niti nemo, da bi svojo sedanjo brezbržnost nadomestili s pretiranim preganjanjem. Na vse zadnje smo vendar le sami krivi, če ima tuji kapital tako mastne dobičke, kajti osnovna lastnost kapitala je, da se ne brani dobičkov, ki so mu na razpolago. Naša zahteva je samo ta, da nehamo poklekovati pred tem tujim kapitalom in da nastopamo, kadar krši prevzete pogodbe in kadar krši naše socijalne zakone, proti njemu tako, kakor bi nastopili proti vsakemu tujemu državljanu. Če ne izpolnjuje tuja cementna tovarnica v Šibeniku določbe pogodbe, ki jo je sama sklenila, zakaj trpimo to gaženje pravic občine Šibenik. Če vidimo, da nimajo delavci v velikih, tujih rudnikih one socijalne zaščite, ki jo predpisujejo naši zakoni, zakaj ne poskrbi inšpekcija dela za potrebno spoštovanje zakonov.

Zahtevamo nadalje, da se revidirajo vse pogodbe s tujimi podjetji in da se brezobzirno dožene, kako so se mogli pri nekaterih v tej meri zapostaviti interesi države. Smo pri tem celo tako širokogrudni, da ne za-

Ženevska ali izvenženevska rešitev?

Posredniška misija DN je končana

Neuspeh vseh dosedanjih naporov — V Rimu je Mussolini sprejel angleškega poslanika — V Ženevi se razgovarjata Laval in Eden

Ženeva, 24. septembra. w. Po snočni seji sveta DN sta imela Laval in Eden poldrugi razgovor. Posvečen je bil predvsem abesinsko-italijanskemu sporu.

Angleški diplomatski krogi naglašajo, da je ta razgovor zadovoljil obe strani in da je vnovič okrepljeno sodelovanje med Anglijo in Francijo v sedanjem nevarnem položaju.

V francoskih krogih sodijo, da sta Eden in Laval na včerajšnjem razgovoru posebno mnogo razpravljala o sklenitvi letalskega pakta med Francijo in Anglijo in o avstrijski neodvisnosti. Eden je pri tej priliki dejal, da je njegova vlada pripravljena skleniti s Francijo celo vrsto dogovorov, ki bi jamčili trajno in aktivno francosko-britansko sodelovanje v Evropi. Velika Britanija, je izjavil Eden, je sicer dolgo potrebnovala, preden je izprevidela pomen kolektivne varnosti, toda najnovejši dogodki so ji vendarle odprli oči.

Druge poti ni

Tajništvo DN je snoči objavilo popolno besedilo predlogov petorice.

Po včerajšnjem sklepu petorice, ki vrača abesinski spor spet svetu DN, je položaj po splošnem mnenju spet na mrtvi točki.

V vseh tukajšnjih krogih sodijo danes, da ponovna razprava o abesinskem sporu pred DN še ne pomeni, da bo ta razprava tudi uspela. Angleški krogi še vedno naglašajo, da se nova pogajanja ne morejo vršiti na drugi osnovi, kakor na dosedanjih. Čeprav priznavajo, da so v Ženevi vedno odprta vrata za razpravo o abesinskem vprašanju, vendar ne kažejo nobenega pravega optimizma. Politični in diplomatski krogi Anglije naglašajo, da so le v toliko zadovoljni, ker je popustila borba nad angleškim in italijanskim časopisjem. Dognava se, da bo današnja seja angleške vlade posvečena poročilu angleškega poslanika v Rimu o razgovoru, ki ga je imel z Mussolinijem.

Priznanje neuspeha

Sklep petorice, da prekine svoje nadaljnje delo, smatrajo tu za priznanje popolnega neuspeha DN v sedanjem italijansko-abesinskem sporu. Prevladuje pa mnenje, da ne bo DN niti toliko popustilo, kolikor je ponujal odbor petih. Zaradi tega je položaj zelo neugoden. Lahko celo pribijemo, da je treba smatrati posredniško misijo DN zaenkrat za končano. V Ženevi ni danes več nikogar, ki bi veroval še v rešitev italijansko-abesinskega spora. Verjetno je, da so se že včerajšnji razgovori med Lavalom in Edenom gibal v smeri izvenženevske rešitve. Vprašanje je namreč, kaj bi bilo treba storiti, če pojde italijansko-abesinski spor po neželjeni poti. Vsekakor sta Laval in Eden že govorila o ukrepih, ki naj škodo takih dogodkov čim bolj omeje. Splošno prevladuje vtis, da preživljamo zadnje poskuse mirne rešitve italijansko-abesinskega spora potom prijateljskih pogajanj.

Drummond pri Mussoliniju

Rim, 24. septembra. r. Predsednik italijanske vlade Mussolini je snoči sprejel angleškega poslanika Drummonda. Njun razgovor je trajal eno uro. Angleški poslanik, ki je v zadnjem času govoril samo z državnim podtajnikom Suvichem, je zdaj izročil Mussoliniju lastnorčno pismo angleškega zunanjega ministra Hoarea.

Tekom včerajšnjega dopoldneva je imel francoski poslanik de Chambrun sestanek z državnim podtajnikom Suvichem.

V tukajšnjih političnih krogih naglašajo, da je zdaj napetost nekoliko popustila in da upravičeno prevladuje rahel optimizem. Ta optimizem pa je — po mnenju rim-

htevamo, da bi se nam vračalo to, kar je bilo preveč vzeto našemu narodu, temveč da bodo vsaj v bodoče naši interesi pravilno varovani. Nekaj drugega je seveda, če bi se ugotovilo, da so bile te pogodbe mogoče le zaradi podkupnin.

Imamo velikanske naravne zaklade, ki pa niso naši in ki so vsak dan manj naši. Vse je v tem, da začnemo gledati na to, da polagoma vendarle postanejo naši. Mislimo, da to le ni preveč zahtevano.

skih krogov — posledica dejstva, da se svetovno javno mnenje nagiba na italijansko stran.

Avstr. zun. minister v Ženevi

Dunaj, 24. septembra. u. Avstrijski zunanji minister Berger Waldenegg je snoči odpotoval v Ženevo. Posvetovati se hoče s celo vrsto uglednih osebosti.

Gdansk in njegovi problemi

Ženeva, 24. septembra. w. Visoki komisar DN v Gdansk Lester je izjavil na seji DN, da bodo navodila sveta DN vsekakor olajšala ureditev javnega življenja v Gdansk in zajamčila skladnost z ustavo. Zdaj bo mogoče ugodno rešiti tudi druga vprašanja,

ki niso bila v razpravi na seji sveta DN. Lester je nato govoril o svojem razmerju napram senatu v Gdansk. To sodelovanje naj postane plodno, tako da v bodoče ne bo treba z vsako malenkostjo pred svet DN. V zadnjih šestih mesecih pa so bili ti odnošaji zelo slabi. V razpravo je posegel tudi poljski zunanji minister Beck, ki je v debati o poročilu ministra Edena o vprašanjih svobodnega mesta Gdanska izjavil, da razprave takšne instance, kakršna je DN o malenkostnih vprašanjih, ki se tičejo odpusta manjšega števila uradnikov občine Gdanska iz političnih razlogov, ne smatra za umestne. Beck je izrazil upanje, naj bi taka vprašanja v bodoče reševali sporazumno med senatom Gdanska in visokim komisarjem DN.

Mobilizacija v Abesiniji Ukaz Mobilizacija fašistov v Italiji - Nov obmejni incident?

London, 24. septembra. n. Današnji »Daily Mail« priobčuje poročilo svojega posebnega poročevalca v Addis-Abebi, ki potrjuje vest, da je abesinski cesar že včeraj podpisal ukaz o splošni mobilizaciji, da pa tega ukaza še niso objavili. Objavili ga bodo po vsej priliki šele na praznik »Maskali«, t. j. na praznik žetve, s katerim slavijo konec deževnega vremena.

Sklepi abesinske vlade

Pariz, 24. septembra. Havas poroča iz Addis-Abebe: Včeraj se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom cesarja Haileja Selasija. Na seji so ugotovili, da želi abesinska vlada iti po potih, ki jih je predlagalo DN. Vlada namerava celo za primer italijanskega napada umakniti čete daleč od meje, da tako dokaže svojo dobro voljo. Seveda pa takšno zadržanje ne izključuje, da pozneje ne bi branila svoje države.

Splošni alarm v Italiji

Rim, 24. septembra. Reuter poroča: Poizkusna mobilizacija vseh fašistov v vsej Italiji bo noč. Vsi fašisti so že prejeli pozive. Znamenje za mobilizacijo bodo dali zvonovi in sirene, ki se bodo oglasili trikrat, vsakokrat po enominut-

Seja italijanske in angleške vlade

Rim, 24. septembra. Reuter poroča: Komunikacije o današnji seji italijanske vlade pravi med drugim, da italijanska vlada sicer ni stavila nikakih protipredlogov petorici, vendar pa je po svojem prvem delegatu v Ženevi pojasnila, zakaj smatra predloge petorice za nesprejemljive.

Tudi Grčija se pripravlja

Atene, 24. septembra. AA. Znano je, da je imel zadnje dni več sej vrhovni svet državne obrambe, v katerem so predsednik vlade, ministri vojske, mornarice in letalstva, finance in zunanji zadevi, kakor tudi načelnika glavnega admiralskega štaba in štaba letalskega poveljstva.

Vrhovni svet je med drugim sklenil naročiti 75 novih letal in vodnih letal, nekaj rušilev in podmornic in večjo količino municije.

Razen tega so sklenili skrajšati dobavni rok za že oddana naročila za državno obrambo.

Nov odstop v Grčiji

Atene, 24. septembra. b. Državni podtajnik v predsedništvu vlade Protopapadakis je odstopil.

Stavka v Ameriki

Washington, 24. septembra. g. Pogajanja med delodajalci in delavstvom rudarske industrije so morali odložiti, ker se niso prizadeji mogli sporazumeti. Vladni posrednik je izjavil, da vendarle upa v rešitev spora vsaj v kolikor se tiče rudnikov rjavega premoga.

New York, 24. septembra. AA. Sindikalistični prvaki izjavljajo, da se je doslej njihovega pozivu odzvalo okoli 400.000 rudarjev.

nem prestanku. Na to znamenje bodo zaprli vse obrate in trgovine. Nameščenci se bodo takoj napotili na svoja mesta. Po rimskih ulicah pa bodo postavljeni tudi zvočniki, ker bo Mussolini govoril po radiju 15 milijonom fašistov.

10.000 vojakov v Afriko

Rim, 24. septembra. AA. Iz Napolija poročajo, da se neprestano vrste prevozi čet in gradiva v Vzhodno Afriko. Danes zapusti domovino kakih 10.000 vojakov.

Italijanski kurir izropan

Addis-Abeba, 24. septembra. AA. Italijansko poslaništvo objavlja, da so italijanskega diplomatskega sila na potu iz Gondara in Aduje napadli in izropali.

Nov vojaški incident?

Pariz, 24. septembra. Havas poroča iz Addis-Abebe: Snoči so po mestu krožile vesti, da je na meji abesinske pokrajine Ogadena in italijanske Somalije prišlo do novega incidenta. Tamkaj so domače čete šle baje čez mejo, z namenom, da se predajo abesinskim oblastvom. Ko pa so Abesinci videli, da gre za vojno prevaro, so začeli na Somalijce streljati in so jih prisilili, da so položili orožje.

Komunikacije nato izraža možnost, da Italija v zvezi z razvojem položaja sprejme novo stališče, ki bi ustrezalo razvoju položaja.

London, 24. septembra. n. O današnji seji angleške vlade niso izdali nobenega uradnega poročila. Politični krogi smatrajo, da pričakuje angleška vlada novih poročil iz Ženeve in da je zaradi tega mogoče, da angleška vlada na svoji današnji seji ni sprejela še nobenega sklepa, ki bi mogel vplivati na sedanji položaj.

Titulescu pojde v Moskvo

Pariz, 24. septembra. r. »Informations« poroča iz Ženeve, da se bomo romunski zunanji minister Titulescu pogaja s sovjetskimi delegati o sklenitvi rusko-romunske pogodbe, ki bi bila podobna pogodbi med Moskvo in Prago.

List pravi, da pogajanja še niso končana, da pa pomenijo nov korak k razširitvi pogodbene mreže v Vzhodni Evropi.

Po drugi strani so ta pogajanja uvod v obisk, ki ga bo storil Titulescu v Moskvi prihodnji mesec.

Vremenska napoved

Novi Sad: Prevladuje jasno po vsej krajevini; poveča se lahko oblačnost v severozapadnih krajih, kjer je mestoma nekoliko deževalo. V splošnem deževja ni bilo. Temperatura brez velikih izprememb, najnižja v Plevlju 7 C, najvišja v Mostarju 32 C.

Napoved za danes: Pretežno jasno in mirno, toplo vreme. Na severozapadu se bo pooblačilo, potem bo pa jasno. — Sonce vzide ob 5.27, zaide ob 17.32.

Ljubljana: barometer 763.3, najvišja temperatura 20, najnižja 16.4, oblačnost 10.

Maribor: barometer 763.2, najv. temperatura 22, najnižja 14, oblačnost 8.

Politični utrinki

Neodvisni poslanski klub na delu

Beograd, 24. sept. b. Dne 27. t. m. se bo v Nidži sestali bivši ministri za šume in rudnike Ignat Stefanović in njegovi prijatelji z g. Milanom Božićem, predsednikom neodvisnega poslanskega kluba narodnih poslancev ter onih narodnih poslancev, ki pripadajo levemu krilu bivše demokratske stranke in jih vodi bivši minister Stefanović. Sestanek v Nidži ima namen, da se nadaljuje započeta akcija na Pohorju. Kakor znano pripada predsedniku neodvisnega poslanskega kluba g. Milan Božić tudi tej akciji.

Minister Komnenović v Hercegovini

Beograd, 24. sept. b. Zastopnik ministrstva socialne politike in narodnega zdravja g. Mirko Komnenović je davi prispel v Hercegovino, kjer ga je sprejela velika množica njegovih najzgodnjih somišljenikov.

Organiziranje JRZ

Beograd, 24. sept. b. Pristasi bivše radikalne stranke v polevačnem srezu so imeli danes konferenco, da organizirajo odbor JRZ. Konferenci je predsedoval tudi g. Kosta Miletić, eden izmed prvakov bivše radikalne stranke. To konferenco je posetilo veliko število bivših radikalov.

Aca Stanojević v Paračinu

Paračin, 24. sept. b. Davi je prispel v Paračin g. Aca Stanojević in družbi z g. Kostom Miletićem in Dragomirom Pipinovićem ter Ljubomir Božinovićem, narodnim poslancem. G. Kosta Miletić je imel v nedeljo sestanek s svojimi strankarskimi prijatelji in g. Stanojevićem. Ustavil se je v hotelu Makedonija, kjer je ostal na obedu. Med obedom je bil g. Stanojević burno pozdravljen od prisotnih in tudi sprejel večje število radikalnih prvakov.

Dežurna služba v pisarni JRZ

Beograd, 24. sept. b. Od bivše muslimanske organizacije in bivše slovenske ljudske stranke sta bila delegirana po en član kot stalna dežurna v strankini pisarni JRZ v hotelu Paris. Od strani SLS je bil določen kot dežurni g. Stanko Knafelec.

Gospod Vilder tolmači svoje bivanje v Beogradu

Kakor smo na tem mestu že poročali, je bivanje g. Vilderja pri prvakah beogradske izvenparlamentarne opozicije v jugoslovanskem dnevnem tisku izzvalo najrazličnejše komentarje. Tako so nekateri listi vedeli povedati, da obstojajo med zagrebškimi in beograjskim krilom združene opozicije razna nesoglasja in da je imel g. Vilder nalogo, da ta nesoglasja zavrne. Sedaj se je oglašil g. Vilder sam in izjavil, da so vse te vesti neosnovane in da imajo en sam namen, razburiti duhove, v kolikor niso samo plod neinformiranosti. Vse, kar je on delal v Beogradu, ni nobena tajnost, še manj kakor pakiranje za JRZ. Za g. dr. Mačka je g. Vilder prinesel iz Beograda pismo od Ljube Davidovića in Joce Jovanovića, ki je datirano 16. septembra in v katerem je rečeno: »Spoštovani gospod predsednik! Z željo, da se delo pri izdelavi skupne programske osnove za naše nadaljnje sodelovanje v duhu našega razgovora ob priliki vašega bivanja predvsem pospeši, smatramo, da bi bilo najbolj plodonosno, da se odbor naših predstavnikov sestane v kar najkrajšem času.« To pismo je najboljši dokaz, pravi g. Vilder, o atmosferi, ki vlada v vrstah opozicije in opravičuje vse ono, kar se spravlja v zvezo z njegovim posetom g. Aca Stanojeviću. Ravno tako g. dr. Maček ni dobil nikakega ultimativnega pisma od g. Davidovića in Jovanovića.

Minister Janković se je vrnil

Beograd, 24. septembra b. Spuči se je vrnil v Beograd minister za šume in rudnike Djuro Janković.

Naše tegobe

Pišemo nam: Če se človek nekoliko poglobi v našo gospodarsko politiko in sledi njenim pojavom, nikakor ne more priti do razveseljivega zaključka. Vseposvodi samo tuj kapital, kakor da smo neka prekomorska kolonija, ki potrebuje kolonizatorjev, a ne država v sredini Evrope in narod, ki bi tudi sam znal uživati bogastva svoje zemlje. Vseposvodi samo odvisnost od tujcev, ki so našli v naši zemlji drugi Eldorado. Samo po sebi je umevno, da ti tujci ne gledajo na procvit naše zemlje, nego na 100% izkoriščanje njenih zakladov in da Lazarjem mečejo iluzorne drobtinice v obliki minimalnih mezd našemu delavstvu, ki ob teh drobtinicah ne more živeti ne umreti. Naša zemlja je bogata, narava jo je obdarila z vsemi dobrinami. Zita, lesa, premoga, železa, zemeljskih olj, žlahtnih kovin imamo več, nego moremo porabiti. Morje imamo, naša zemlja je prostrana, da nam ni potrebno stremeti po ekspanziji. To so dobrine, s katerimi bi si vsak drug narod ustvaril srečo in blagostanje. Namesto tega imamo pa bedo in siromaštvo. Naša trgovska mornarica je zane-marjena. Čemu tako, ko vendar ni potrebno? Živimo topo in življenjski interesi naroda so nam deveta briga. Prepričati se znamo med seboj in mlatiti politično kakor gospodarsko prazno slamo.

Poglavje zase v našem gospodarstvu je takozvana »domaća« industrija. Koliko je domačega kapitala v tej industriji, vedo tudi vrabci na strehi. Odrpi smo roke tej industriji, ker smo mislili, da nam prinese blagostanje v državo. Če pomislimo, da je ta industrija rekrutirala svoje delavstvo večinoma iz kmečkih slojev v škodo polje-

Za pravice naših vojnih junakov

Kongres vojnih invalidov

Izpremembe in dopolnitve k sedanjemu invalidskemu zakonu so gotove in samo vprašanje časa je, kedaj bodo sprejete

Beograd, 24. septembra. b. V svečani dvorani novega invalidskega doma v Beogradu je bil danes kongres vojnih invalidov iz vse države. Kongres je otvoril ob 10. uri predsednik osrednjega odbora invalidov g. Božidar Nedić. Za predsednika je bil izvoljen g. Krečić iz Užice. Kongresu je prisostvoval tudi poslanec Nj. Vel. kralja polkovnik zrakoplovstva Svetić, poleg poslancev vojske in mornarice divizijskega generala Vladimir Cukavca, odposlanca ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje načelnika Ljubomira Hofmanovića, sta pristostvovala kongresu tudi kot odposlanec senata podpredsednik dr. Miroslav Ploj in kot odposlanec Narodne skupščine podpredsednik Marković, general Ivan Ranković in predsednik nosilec Karadjordjeve zvezde dr. Vladimir Čorović ter cela vrsta drugih odličnikov. Na kongresu je imel slavnostni govor predsednik g. Krečić, ki je v daljšem govoru poudaril potrebo vojnih invalidov. Ob tej priliki sta bili odposlani tudi udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namest-

niku Pavlu. Po govoru g. Krečića se je oglašil k besedi tudi zastopnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, ki je med drugim izjavil tudi tole:

Vem, da vas v tem trenutku najbolj zanimajo spremembe in dopolnitve sedanjega invalidskega zakona, in da nestrpno čakate nanje. Lahko vam povem, da sem pooblaščen od ministra Komnenovića, da vam izjavim: Kraljevska vlada se je vedno trudila in se še vedno trudi, da zadovolji naše vojne invalide v njihovih upravičenih zahtevah, toda morala je na drugi strani računati s sedanjimi težkimi gospodarsko finančnimi razmerami. Nadalje je kraljevska vlada z največjo pazljivostjo sledila zahtevam naših vojnih invalidov, ki so bile predložene od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z namenom, da se izboljša njihovo dosedanje stanje. Izpremembe in dopolnitve k sedanjemu invalidskemu zakonu so gotove in samo vprašanje časa je, kedaj bodo definitivno sprejete. Nato je sledilo še poročilo izvršilnega odbora in volitve v novi upravni odbor.

Predsednik vlade pri otvoritvi nove ceste

Zabljak, 24. septembra. Ena izmed najpomembnejših svečanosti, ki ji je prisostvoval predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović na svojem potovanju čez Sandžak v Crno goro, je bila današnja posvetitev nove ceste Plevlje—Nikišić čez reko Taro. Nova cesta je dolga 78 km in drži po najromantičnejših krajih naše države. Po vitkih serpentinah se vzpenja do 1400 m visoko, potem pa pelje skozi goste gozdove, porasle z brezami in borovci, skozi skalovite predele.

Posvetitev so izvršili na začasnem mostu čez reko Taro, ki bo v kratkem zamenjan z veličastnim mostom, dolgim 150 m.

Poleg velikega gospodarskega pomena te ceste, ki spaja Sandžak s Crno goro, bo prinesla tudi nepregledne turizmske koristi, bo ta lepa in romantična cesta brez dvoma imela veliko bodočnost.

Češkoslov. šol. ml. se klanja spomenu kralja Zedinitelja

Beograd, 24. sept. b. Češkoslovaški minister prosvete g. Krčmar je izdal naredbo, s katero poziva vse šolske oblasti v Češkoslovaški, da 9. oktober, obletnico tragične smrti velikega kra-

K današnji svečani otvoritvi te ceste ni prišlo samo mnogo prebivalstva iz okolice, temveč so prišli tudi delegati iz vseh krajev Crne gore, ki so s svojimi živopisanimi narodnimi nošami podelili vsej svečanosti dostojanstven in slikovit značaj. Odposlanec Nj. Vel. kralja je bil poveljnik 48. pehotnega polka polkovnik Sava Kontić, ministra za vojsko in mornarico je zastopal polkovnik Dušan Jorgović, delegacije naroda so pa vodili narodni poslanci iz Nikišića, Danilovega grada in Cetinja ter dva senatorja. Narodno skupščino so zastopali trije poslanci.

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je s svojo gospo zapustil okoli osnih jutraj Plevlje, prirčno pozdravljen od zbranega prebivalstva. Pred odhodom je predsednik dr. Stojadinović poklonil dar kraljevemu pevskemu društvu »Bratstvo« in daroval plevljskim siromakom 6000 Din.

lja Aleksandra Zedinitelja proslavijo na ta način, da posvete posebno uro njegovemu spomenu.

Demanti glede izvoza pšenice

Beograd, 24. septembra. Glede vesti, da pooblaščen izvozna družba prodaja velike količine pšenice v tujino, ministrstvo za trgovino in industrijo izjavlja, da ta družba letos sploh še ni začela prodajati pšenice v tujino. Nasprotno: razpoložljive zaloge pšenice so pridržane za domačo potrebo. (Iz kabineta ministra za trgovino in industrijo.)

Ureditev trgovinskih odnošajev z Madjarsko

Beograd, 24. septembra. Mešana jugoslovansko-madjarska komisija se je sestala 19. t. m. v prostorih ministrstva za trgovino in industrijo k svojem prvem sestanku. Komisija je razdeljena v dva odbora. Proučila je vse težkoče, ki so se doslej pojavljale pri izmenjavi blaga med našo dr-

žavo in Madjarsko. Komisija je bila soglasno mnenja, da je treba najti primernejši način za pospeševanje izmenjave blaga in da je v tem oziru treba vzpostaviti svobodnejši režim plačilnega prometa na obeh straneh. Povečati bo treba nadalje kontingente, zlasti izvoz lesnih proizvodov, ki je dovoljen za madjarske strani. Razen tega so naši stavili predlog, naj nam Madjarska dovoli posebne kontingente za izvoz sveže in konzervirane ribe.

Komisija je končala svoje delo 23. t. m. Včeraj ob 12.30 so bili v ministrstvu za trgovino in industrijo podpisani protokoli o sejah. V imenu madjarske delegacije je protokol podpisal Alfred Nickl, poblaščen minister, za našo delegacijo dr. Juraj Tomićić, šef zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

dolguje preko 300 milijonov. Zakaj se ne naročuje tam, da bi naši ljudje prišli do svojih krlinskih terjatev? Zakaj to? V vsem našem političnem in gospodarskem bitju deluje nevidna sila, kakor pač nanesajo prilike onstran Alp.

Ne potrebujemo zaščitnikov; izkoriščevalcev pa še manj. Če bomo napadeni, se bomo morali sami braniti, to je sigurno.

Naša zemlja je velika in bogata. Bodimo na njej neodvisni, sami svoji gospodarji. Ne potrebujemo tujcev, da bi nam solili pamet. Naravna bogastva, rudniki, petrolejski vrelci naj se poddržijo. Zakaj bi tudi mi ne izvedli velikopoteznega gospodarskega načrta? Kar lahko drugi narodi izvedejo, to moremo tudi mi. Samo sistema in energije je treba.

Topi smo in ne vidimo ničesar. Tudi tega ne, da se dan za dnem več število v našo državo — v kolikor jih nimamo že zadosti — pribeglih raznih Izakov in Abrahamov. Tretje carstvo je postalo negotoljubno. Palestina je tako daleč, pri nas pa je prijetno. Reveži bratje Hrvati, ki se tako ponašajo s svojim Zagrebom. Saj se v preobilici raznih Rosenfeldov, Grünbaumov itd. ne bo našlo več hrvatskega imena! Tako Slavonija, tako Bosna, tako Vojvodina — sama Judeja. V Sloveniji tega ne opazimo tako, ali samo malo potrpljenja! Zidovstvo je tudi pri nas začelo poganjati korenine in čez nekaj let bo tudi pri nas malo drugače. V Zagrebu se je Juda tako ukoreninil, da ga imaš povsod, v umetnosti, v literaturi, v slikarstvu — celo se v mentaliteti Hrvatov samih. Kaj nam treba Zidov? Morda so nam zato potrebni, da izkoriščajo narod. »Politika« je pred kratkim poročala, da neki Zid v Sarajevu plačuje svojim delavkam za 14 urno delo

Banova odredba o likvidaciji občin, ki so priključene Ljubliani

Kralj. banska uprava Dravske banovine odreja:

1. Mestni svet ljubljanski in občinski odbori priključenih občin Moste, Šiška in Vič poslujejo dalje do njih razrešitve in postavitve novega mestnega sveta po § 147 zakona o mestnih občinah, ki se bo v kratkem postavil.

2. Občinski odbori delno priključenih občin Ježica, Polje in Dobrunje poslujejo dalje, dokler se ne izvršijo nove volitve po § 9 zakona o občinah v zvezi s § 32 finančnega zakona za leto 1934/35.

3. Občinske uprave v Mostah, Šiški in na Viču pripravijo takoj likvidacijo svoje občine. Občinski uradi poslujejo do končne likvidacije dalje, toda z omejitvijo na tekoče upravne posle in na posle, ki so v zvezi z likvidacijo občine.

4. Enako pripravijo likvidacijo občine tudi občinske uprave na Ježici, v Polju in Dobrunjah, občinski uradi poslujejo dalje do likvidacije kakor tudi po izvršeni likvidaciji v novi občini.

5. Za občine Moste, Šiška in Vič in za priključene dele občin Ježica, Polje in Dobrunje veljavne občinske uredbe, pravilniki in ostali obče obvezni predpisi razen finančnih ostanejo v veljavi do nadaljnjee odredbe Kraljevske banske uprave ohraneno do njih spremembe po novem mestnem svetu.

6. Proračuni in finančne odredbe v celoti in delno priključenih občin ostanejo v veljavi do 31. marca 1936. Občinske davščine, ki se pobirajo na ozemlju teh občin, ostanejo do omenjenega roka nespremenjene; sploh se vrši gospodarstvo za to ozemlje do konca tekočega proračunskega leta, še v okviru za posamezne občine veljavnih proračunov.

Davščine občin Moste, Šiška in Vič se odvajajo mestni občin, toda ločeno z mestnimi. Davščine občin Ježica, Polje in Dobrunje se nakazujejo tem občinam, občinske uprave pa morajo financirati tudi mestni občini priključene dele.

7. Mestna občina ljubljanska pripravi s svoje strani vse potrebno za prevzem aktivne in pasivne imovine v celoti priključenih občin in priključenih delov občin ter njihovega službenega delokroga.

Takoj se imajo sestaviti novi volilni imeniki.

8. Mestna občina ljubljanska prevzame od sreskega načelstva v Ljubljani takoj za cel priključenih teritorij posle obče uprave, v kolikor spadajo v stvarno pristojnost mestne občine.

O tem se obveščajo vse prizadete občine, davčne uprave in finančne kontrole.

Predsednik dr. Ravnihar je naročil vsem načelnikom oddelkov, šefom pododdelkov in mestnim podjetjem, da začno pripravljati izvršitev tega ukaza.

Hmeli

Uradno poročilo tržnega nadzornika. — Danes v Zalcu veliki prevzemni hmelja. Povpraševanje zaradi tega za slabšimi kvantitetam mirnejše. Za nekoliko drugovrstnega hmelja, ki je bil pred osmimi dnevi po Din 23 in 24, so danes plačali Din 26. Za dve ali tri partije prvovrstnega, gladko-zelenega blaga je bila sinoči v Zalcu zaključena kupčija po Din 29.

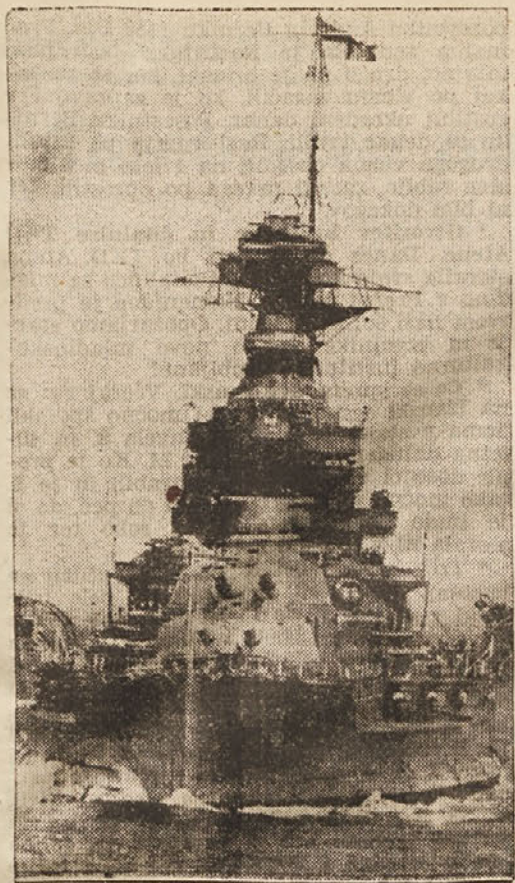
Minister Komnenović v Dalmaciji

Ereznovi, 24. septembra. Z današnjim vlakom ob 12.15 se je pripeljal sem minister za telesno vzgojo prebivalstva in namestnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Mirko Komnenović. Ministra, ki je rojen v Ereznovem in uživa v vsem južnem Primorju neomejeno popularnost.

na dan osem dinarjev! Abesinski sužnji, v kolikor obstojajo, brez dvoma niso na slabšem, kot so te naše delavke v civilizirani državi. Zid je rojen za to, da drugim gospodari in da druge kolikor močje izžema. Za delavca Zid ni. Čemu naj ga potem toleriramo?!

Mladini se pri nas slej ko prej posveča premalo, da ne rečem nič pozornosti. Mladini se mora dati možnost udejstvovanja, razmaha. Priznati ji je treba, da je tudi ona važen faktor naroda in države. Mladina je steber in bodočnost države, izgleda pa, da tega pri nas še ne vemo in dogaja se vprav nasprotno. Mesto da bi se dalo mladini poletja, se ji vliva mrtvilo, ustanavlja kup organizacij brez programa. Naša mladina je desorganizirana in razdrobljena in to zato, ker ji manjka voditelja. Državnik in politik, ki zbere mladino okoli sebe in jo zna voditi, koristi narodu in dvigne državni ugled. Potrebna nam je železna roka, da brezobzirno pometa z vsem, kar je slabega in gnilega. Da v zunanjem pogledu otresemo narod in državo raznih zaščitnikov, ki jih nista potrebna, v notranjem pa, da stopi na prsti »domaći« industriji, kaznuje najmanjši primer korupcije z največjo kaznijo, ker afere kakor Našička dokazujejo, da se na zakon marsikdo lahko tudi poživlja, in slednjic, da izvede radikalno tudi jako koristen ukrep — to je, da požene Zide čez mejo.

Naš narod in naša zemlja sta zdrava. Iz jedra tega naroda in te zemlje bo prišel končno nekdo, ki bo vse to z energijo in sistemom izvedel in vzgojil narod gospodarjev, ne hlapcev, narod ponosnih jugoslovancev na gospodarsko in politično neodvisni jugoslovanski zemlji. —ho.

Anglezi so poslali v Sredozemsko morje svoje največje vojne ladje, to so »Buliant«, »Hood« in »Renown«. Slika kaže angleško največjo vojno ladjo »Hood«, ki je obenem tudi največja bojna ladja sveta.

Vesti iz Italije

Šole se odpirajo na stečaj

Solska statistika, v kolikor se tiče srednjih šol, je bila zadnja leta v Italiji večja kot v drugih državah in naval na srednješolske zavode hujši. V prvih povojnih letih, od 1919 do 1925, zlasti pa do leta 1922 je bilo rojenih toliko otrok, ki zdaj dozorevajo v gimnazije in višje gimnazije, da šolske uprave niso več vedele, kam z njimi. Odtod letošnja šolska velikopoteznost, ustanavljanje novih šol in odpiranje vzporednic po vsej Italiji. Kaj dobi od vsega tega Julijska Krajina? Pred vsem se moramo seznaniti z italijansko uradno šolsko terminologijo, ki se loči od naše. Gimnazija je naša nepopolna ali nižja gimnazija s 5 razredi, licej-gimnazija je popolna klasična gimnazija, znanstveni licej je realna gimnazija, tehnični zavodi so realke in druge strokovne šole in akademije, obrtne, trgovske in druge. Naše nadaljevalne in meščanske šole se imenujejo šole, uvajajoče v poklicno življenje, in imajo tri smeri: poljedelsko, obrtno in trgovsko.

Trst. Višji navtični tehnični zavod dobi svojo dopolnitev v nižjem navtičnem tehničnem zavodu, ki ga dozdaj ni bilo, marveč je dobival svoj naraščaj z nižjih obrtnih in trgovskih tehničnih zavodov, ki imajo podobne učni načrti. Petrarkov licej-gimnazija dobi popoln licejski klasičen tečaj s tremi višjimi razredi, ki so bili dozdaj licejske vzporednice, in k prvemu in drugemu gimnazijskemu razredu se odprta nova vzporedna razreda. Na Dantejevem liceju-gimnaziji se ustanovi popoln gimnazijski tečaj, višji in nižji, od prvega do petega razreda. Na moškem učiteljskem dva spodnja tečaja od 1. do 4. razreda in en višji tečaj od 5. do 7. razreda in ustanove se nove vzporednice v nižjih razredih. Na ženskem učiteljskem se ustanovita dva nižja tečaja in odprta se pet vzporednic, 2 v prvem, 2 v drugem in 1 v tretjem razredu.

Gorica. Nov šolski zavod v Gorici bo znanstveni licej. Na sedanji gimnaziji bosta novi vzporednici v 1. in 2. razredu. Učiteljske dobi nov popoln tečaj in v 1. in 2. razredu vzporednici. Sicer pa je Gorica z raznimi javnimi in zasebnimi šolami vseh vrst zelo dobro oskrbljena.

V Pulju se na tamkajšnjem novem učiteljskem otvorijo v treh nižjih razredih vzporednice.

V Kopru se odprta vzporednica v 1. in 2. razredu tamkajšnje gimnazije-liceja. V Poreču, ki je ohranil svoje učiteljske kljub temu, da je bilo odprto drugo delno učiteljsko v novem glavnem mestu, v Pulju, se tudi ustanovi nov, popoln tečaj od 1. do 4. razreda.

Opatija. Opatija ima samo gimnazijo, to je nižjo gimnazijo. Prvi razred dobi paralelko.

Zader. Popoln nižji tečaj učiteljskega se podvoji.

Postojna dobi svojo gimnazijo. V obmejni Postojni obstoji dozdaj trgovska šola, kamor so pošiljali svoje otroke starši trgovcev in obrtnikov, medtem ko so italijanski častniki ter vojaški in civilni uradniki šolali svoje otroke v raznih gimnazijah, ponajveč v Trstu in Gorici. Teh šolarjev je toliko, da se je vlada odločila ustanoviti v Postojni popolno nižjo gimnazijo, ki bo odprta že letos z vsemi 5 razredi.

Slaj ukradenega medu. Milanu Lasiču iz Vrtojbe se je zdel med tako sladak, da ga je Celestinu Kosiču ukradel 63 kg. Toda kratki so bili njegovi medeni tedni. Bil je naznanjen sodišču, ki ga je obsodilo na mesec dni strogega zaporu in 400 lir globe. Da pa njegova kazen ne bo pregrenka, ga je sodišče obsodilo pogojno.

Zločinca Košajnc in Pajman pri Slovenski Bistrici

Drzen roparski napad v Zafošku

Slov. Bistrica, 24. septembra

Naše tukajšnje ljudstvo je še vedno pod dojmom roparskega napada, ki se je primeril pretekli teden v Zafošku blizu Slovenske Bistrice. Gre za dva izredno nevarna zločinca, ki sta sodeč po brezmejni drznosti brčs pobegla kaznenca Pajman in Košajnc.

Posesnik Ivan Hladnik je šel te dni na polje pospravljati poljske pridelke. Med delom se je vrnila žena-domov v hišo, da bi skuhalo kosilo. Že od daleč je zapazila, da so bila vrata samo priprta, zato so jo takoj obletele zle slutnje. Ko je vstopila v hišo, se je pojavil na pragu ropar, držeč v rokah revolver. Pomeril je na prsa gospodinja s poveljem: »Denar sem, ali smrt!«

V velikem strahu in zmedenosti ni spravila gospodinja iz ust niti besedice. Mirno je stala v hiši in gledala, kako je iskal drugi zločinca po sobi za denarjem. Premetal je vse omare, prebrskal po predalih in slednjič vzel iz omare moško obleko in čevlje, samokres in loveko puško, ki je visela na steni. Na srečo je ropar prezrl skrinjo, v kateri je imela gospodinja shranjenih nekaj tisočakov.

Ko sta roparja pobrala iz sobe najvrednejše predmete, sta odšla in gospodinja zagrozila, da jo takoj ustrelita, če bi skušala o dejanju obvestiti sosede. Gospodinja je mirno čakala, da sta zločinca odhitela.

Strahovita vest se je hitro raznesla daleč naokoli, za katero so doznali tudi orožniki, ki marljivo zasledujejo oba zločinca. Pričakovati je, da bosta v kratkem prišla v roke pravice.

Košajnc strelja iz žepa

Maribor, 24. septembra.

Košajnc se še vedno klati v spremstvu nič manj nevarnega vlomilca Pajmana v mariborski okolici. Orožnikom in policiji se kljub neprestanemu zasledovanju še ni posrečilo, da bi ju izsledili. Oba zločinca sta dobro oborožena s samokresi in noži. Košajnc ima poseben tip samokresa, s katerim strelja kar iz žepa. Orožniki so o nevarnih zločincih opozorili prebivalstvo, ki se naj pred njima varuje.

Levo: ropar in morilec Košajnc, ki je pred leti umoril paznika celjske ječnice in pobegnil iz ječe. Zdes: oborožen straši po Štajerski. Desno: njegov pajdaš Pajman drzen ropar in vlomilec.

Reforma učiteljske izobrazbe je nujna

Nekaj o metodiki na učiteljskih šolah

Maribor, 24. septembra.

Pred nedavnim so na sarajevskem kongresu JUU govorili o reformi učiteljske izobrazbe, ki je danes res taka, da ne usposablja abiturienta za praktično delo, temveč mu vlija čim več teoretičnega znanja. Saj se prav učiteljska šola pred vsemi srednješolskimi zavodi »odlikuje« po obsežnosti učnega programa in učnih predmetov. Pred nekaj leti so jo poskušali reformirati: uvedli so pet letnikov in so eksperimentalizirali z novimi učnimi predmeti. Posebnih uspehov ni bilo; pridobili so sicer nekaj več teoretične izobrazbe; če pa pridejo pred učence, se kar ne morejo znajti od same učenosti. Da ne bo kdo napačno razumel: teoretična izobrazba jim je nujno potrebna, vendar bi se ji morala pridružiti še primerna praksa. Edina »praksa« pa je metodika in nekaj nastopov v vadnici. Metodika — ki naj pokaže praktično učiteljevo delo v osnovni šoli, je na učiteljskih šolah zelo važen predmet. Poučujejo jo profesorji, ki so študirali na univerzi ali tudi na višji pedagoški šoli.

Univerza je znanstveni zavod, kjer naj se slušatelji uvajajo v samostojno znanstveno delo. Zato ne usposablja in tudi ni dolžna usposabljati za praktično delo v srednji šoli (problem tkzv. pedagoških-univerzitetnih vadic). Če pa naj profesor predava metodiko, ki je produkt izkustev ob praktičnem delu v osnovni šoli, bi si isto mogel pridobiti in prisvojiti le v osnovni šoli. Ker pa tam ni bil nikoli

in zato tudi ne pozna načina poučevanja v osnovni šoli, kakor tudi ne pozna osnovnošolskega gojenja, zato ne more uspešno govoriti o praktičnem poučevanju v osnovni šoli, niti o njem dati učiteljskim kandidatom nasvetov. Absolventom višjih pedagoških šol, ki so vsaj nekaj let delovali kot praktični učitelji, je zato osnovna šola mnogo bližja in so, čeprav tudi ne popolnoma, prej upravičeni za poučevanje metodike. — Kdo naj potem poučuje metodiko? Nedvomno praktični učitelj, ki je nastavljen na učiteljskim šolam pridelenih vadih in ki naj bi bil vzoren vzgojnik. Saj bo predvsem on vedel in poznal posebnosti jezikovnega, računskega pouka, globino dela in finese učenčeve psihe; če je res vzoren učitelj, je spoznal na let učencev duhovni obraz in bo najbolj uspešno mogel svetovati bodočim učiteljem. Diplomirani filozof najbrž ne bo šel praktičirati nekaj let v osnovno šolo, da bi mogel podati svojim učencem uspešnost metodičnega dela, za kar so pred vsemi poklicani vzorni praktični (vadniški) učitelji.

Reforma učiteljske izobrazbe je nujna. Pedagoške akademije, ki so še v daljni bodočnosti, za današnje učiteljske kandidate nimajo praktičnega pomena. Zato je neobhodno potrebna reforma trenutne učiteljske šole; in tu se reformatorji ne bodo smeli izogniti vprašanju metodike, drobca obsežne skupine.

Do.—

Sinji Jadran — je stekel v kanal

Ljubljana, 24. septembra

Kakor smo že pisali, je vsa voda našega Jadrana zaradi pridobivanja soli pod najstrožjim varstvom monopolne uprave. Zato je tudi naš velesejem od monopolne uprave moral dobiti dovoljenje, da jo vzame za akvarij na velesejmu. Po predpisih bi bil pa moral velesejem vodo spet vrniti in je v ta namen dobil tudi dovoljenje za brezplačno vožnjo 40.000 l morske vode nazaj iz Ljubljane na Sušak. Treba je bilo spet intervencij, da je bilo končno vendar dovoljeno, da smejo vodo uničiti kar v Ljubljani. V ponedeljek ob 16. se je pri akvariju na velesejmu zbrala komisija, kjer je finančno-kontrolno zastopal podpredsednik g. Simčič, velesejmsko upravo pa načelnik ribarskega oddelka Jadranske razstave g. Bogomir Malenšek. Najprej so od akvarija napeljali cevi do požiralnika kanala v Lattermanovem dreveredu, nato so pa z največjo pazljivostjo jeli spuščati morsko vodo v kanal. Pretakanje je trajalo dve uri, nato je bil pa sestavljen zapisnik, da je bila na podlagi odloka monopolne uprave v Beogradu morska voda komisionalno propisno uničena. Protokol sta podpisala zastopnik finančne kontrole g. Simčič in g. Malenšek. Zanimivo je, da se je na velesejmsko upravo obrnilo več akvaristov, ki bi bili radi kupili morsko vodo, prav tako pa tudi več privatnikov, ki so hoteli kupiti vodo v zdravilne namene in za kopeli. Na žalost interesentov za morsko vodo ni bilo mogoče ustreči zaradi strogih predpisov.

Šolska poliklinika na Rakeku

Rakek, 24. septembra.

Pretekli petek je bila na Rakeku otvorjena nova šolska poliklinika, združena obenem z dejnim šolnim zdravstvom. Prostore bo imela v osnovni šoli, moderna ambulanca pa bo ustrezala vsem zdravstvenim zahte-

vam Notranjske. Iz Ljubljane bo prihajal vsak teden za en dan zdravnik šolske poliklinike, oziroma Higijenskega zavoda, a sčasoma se namerava zgraditi tudi majhno kopalnico. K slovesni otvoritvi je prispele dr. Pirc direktor Higijenskega zavoda, župan g. Tavčar pa se je v govoru zahvalil za podporo zlasti banske uprave, občini in Higijenskiemu zavodu. Za zdravstvene razmere Notranjske bo nova poliklinika brez dvoma velikega pomena.

Liubosumen mož, ki je hotel ubiti ženo

Ptuj, 24. septembra.

Med zakoncema Artenjakom Ivanom in ženo Marijo so bili že del časa prepripi na dnevnem redu. Artenjak je svoji 39 letni ženi, materi 6 otrok, že grozil v ljubosumnosti, da jo bo ubil. V nedeljo je že zgodaj odšel od doma, ne da bi povedal kam. Zvečer, ko se je vrnil domov, je žena ravno dajala večerjo svojima 3 letnima dvojčkom. Mož je tedaj nenadoma pograbil poleno in udaril ženo z ostrim delom po glavi. Nesrečna mati se je vsa okrvavljena zgrudila na tla. Na obupen krik otrok so prihiteli sosedi in takoj odpeljali hudo ranjeno ženo v bolnišnico. Mož pa se je po zločinskem dejanju zaprl v sobo in ni hotel nikomur odpreti. Kmalu nato so ga orožniki aretirali.

Dve žrtvi zaradi 10 Din

Ptuj, 24. septembra.

Gasilska četa Moravci-okolica je priredila v nedeljo 22. t. m. v Moravskem vrhu veselico pri gostilničarju Soucu Francu. Zabava se je vršila v najlepšem razpoloženju. Okrog 23. ure pa je neko omizje zahtevalo liter vina, s katerim jim je takoj postregel 22 letni Murkovič Franc, posestniški sin iz Grabšincev, ki je na prireditvi tudi sodeloval.

Ko pa je takoj zahteval tudi plačilo, kakor je to običajno na veseljih, družba ni hotela plačati, zato je Murkovič Franc zadevo javil predsedniku gasilske čete, ki je vodil prireditve. To je fante tako ujezilo, da so pričeli razgrajati in je nekdo Murkoviča hudo ranil z nožem v stegno leve noge. Službujoči orožniški kaplar Ekart Miha, uslužben pri orožniški postaji v Mali Nedelji, je pričel fante miriti. Med tem pa je nekdo ugasnil luč in udaril orožnika s kolom po glavi. Orožnik se je zgrudil nezavesten na tla, razgrajajo pa so zbežali v noč.

Nezvestnega orožnika, ki ima smrtno nevarne poškodbe in se je zavedel šele drugi dan, ter težko ranjenega Murkoviča, ki je izgubil mnogo krvi, so na pomoč poklicani ptujski reševalci takoj odpeljali v ptujsko bolnišnico.

Ptuj

Vlom in tatvina. Skozi kuhinjsko okno je vlomil nekdo v soboto po noči v hotel Koserja Karola. Odsesel je iz kuhinje jestvine. Iz gostilniške sobe pa na škodo natakarcice nekaj gotovine in cigaret. Vlomil je tudi v mesnico, kjer pa ni imel sreče, ker ni našel nič primerne za svojo tatvinsko malho. — Nekdo je odpeljal iz meščanske šole v Ptuj kolo Prelogu Francu iz Bukovcev. Kolo je bilo črno pleskano in vredno okoli 500 Din.

Ogenj. V nedeljo 22. t. m. ob 22. uri je pričelo goriti gospodarsko poslopje Reichtbau-erja Franca iz Gornje Savinske občine Majšperk. Požar je poslopje vpelil, škoda znaša nad 10.000 Din in je le malenkostno krita z zavarovalnino.

Smrtna kosa. Po težki operaciji na kliniki v Zagrebu je podlegel v soboto 21. t. m. v 65. letu Beranč Martin, postrežek in posestnik iz Ptuja. Prepeljali so ga domov, odkoder se je vršil ob lepem spremstvu občinstva v ponedeljek pogreb na mestno pokopališče. Žalujočim naše sožalje.

Kino. Zvočni kino v Ptuj bo predvajal v sredo 25. t. m. in četrtek 26. t. m. ob 20. uri zvočni film »Kje je dete gospodične F.« Za dodatek pa Foksov tednik.

Novo mesto

Novomeščani! Naš edini pooblaščen zastopnik, zbiralce naročnikov in oglasov je Golob Miha, Sv. Jurija ulica št. 6. Takoj po prihodu brežiškega avtobusa dobite »Glas naroda« dostavljen na dom. Dobivate ga lahko tudi v trafikah V. Kosine, gđc. Jerebove in gđc. Koka-ljeve pri mestu, pa tudi v trgovini J. Kos. Cenejši za več kot polovico pa je, če ga naročite pri Mihi Golobu, ki se bo te dni oglašil pri vas. Stane mesečno le 12.— Din s ponedeljsko izdajo vred. Zato vsile »Glas naroda!«

Iz novomeških šol! Pod tem naslovom sta zadnje čase prinesla dnevnik »Jutro« in »Slovenski Narod« izpade proti naši gimnaziji, ki bi nepoučeno javnost lahko zavedli v zmoti. Gospod, ki jim je naša gimnazija trn v peti, nečemo odgovarjati. Kdo bi se pač prepiral z vsakim uzaloženim očetom, ki je prepričan o visoki nadarjenosti svojega tragično propadlega upa in nade! Zaradi ostale novomeške in podeželske javnosti pa smo dolžni pibiti, da so informacije omenjenih listov neresnične. Dijaki, ki se vozijo z vlaki v šolo, morajo imeti tedaj, ko niso v šoli, svoje stanovanje pri družinah v mestu. Posebna komisija učiteljskega zbora vodi tudi nadzor nad temi dijaki. Zaradi pametne prometne politike naših železnic morajo posebej dijaki iz Bele Krajine prebiti razmeroma veliko časa od prihoda do odhoda svojih vlakov v mestu. Da bi se pa ti dijaki v dežju in mrazu potikali od ranega jutra do otvoritve šolskega poslopja po mestu, je, milo rečeno, neresnica! Ko bi oni, ki tako govorijo, tako vestno pazili na svoje rodno dijaštvo, bi jim bilo morebiti še kakšno razočaranje prikrasjano! Pa pustimo šalo. Težišče je drugje: z resničnim, nesebičnim in uspešnim delom za podporo neimovitih dijakov je treba tem omogočiti stanovanje v mestu, ne pa napadati zavod, ki stori kar more. Dijakiško podporno društvo na gimnaziji v mejah svoje možnosti že plačuje nekaterim revnim dijakom stanovanje ali jim v ta namen daje podpore. Seveda ni še nobenemu odborniku tega društva prišlo na misel, da bi si to delo društva lastil, ali ga pa morda še neokusno po plakatih javno razglasjal. Manje ričje, više čina, pa če biti opet sretna naša omladina!

Podpredsednik Narodne skupščine dr. Režek je v nedeljo na prijateljskem sestanku, ki ni imel značaja kakšega shoda, svojim prijateljem in ožjim sodelavcem v izčrpnem referatu obrazložil razvoj našega notranje političnega položaja po petomajskih volitvah in v zvezi z dogodki zadnjih dni utemeljil svoje in ostalih slovenskih poslancev ravnanje. Poročilo gosp. poslance so navzoči sprejeli z živahnim odobravanjem.

Št. Pavel pri Preboldu

Požar je nastal pri posestniku v Dolenji vaši št. 41. g. Vebru Avg. v soboto 21. t. m. okrog 8 zvečer. Kozolec, nabito poln sena ter mnogo poljskega orodja je do tal pogorel, razen tega pa še mnogo desk, ki jih je posestnik imel za prodajo. Požrtvovalnim vaščanom in gasilskim četam iz vseh okoliških vasi se je zahvaliti, da niso plameni zajeli še skednja, v katerem je bilo polno hmelja, ter bi tako gospodar utrpel še večjo škodo. Hudobni roki, ki je zanelila ogenj, so že na sledu.

Trboveljski slavki bodo v nedeljo 29. t. m. nastopili s svojim prizanim petjem v gasilski dvorani Trnava-Gomilsko.

25 letnico župnikovanja je v nedeljo 22. septembra praznoval duh. svetnik g. Končan. Dva dijaka-bogoslovca sta s svojimi prijatelji priredila jubilejnu na čast pred cerkvijo igro »Slehnike«.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Dnevni dogodki

× Znižana naročnina »Glas naroda« na 12 Din mesečno bo ustregla mnogim, ki bodo živo občutili znižanje prejemkov. Dragi prijatelji, povejte svojo prizadetostu tovarišu in poudari, da ima kljub vsemu lahko v hiši dober dnevnik za 12 Din na mesec.

× Upokojitve in namestitve podbanov. Včeraj nam jo je celo v važni vesti pod tem naslovom zagodel tiskarski skrat, da čitatelj ni mogel razbrati, kdo je prav za prav vpokojen in nameščen. Vpokojeni so bili Dragutin Antić, pomočnik notranjega ministra, dr. Otmar Pirkmajer, pomočnik bana Dravske banovine, in Janicije Krasojević, pomočnik bana Vardarske banovine. Za pomočnika bana Primorske banovine je imenovan Humbert Luger, za pomočnika bana Dravske banovine pa dr. Stanko Majcen.

× Nacionalna ura. Ob 19.30 bo postaja dajala mesečni kulturni pregled.

× Razrešena sta dolžnosti vršilca banovinskega šolskega nadzornika Fran Drnovšek in Andrej Škulj, ki bosta prevzela posle kot šolska nadzornika pri sreskem načelstvu Ljubljana-okolica. Za vršilca dolžnosti banovinskega šolskega nadzornika pa je imenovan g. Ivan Štrukelj, šolski upravitelj manjšinske šole v Ljubljani in svoječasni šol. upravitelj meščanske šole na Viču.

× Premestitev v železniški službi. Postavljena sta pri direkciji državnih železnic v Ljubljani za višjega kontrolorja 6. skupine postaje Ljubljana-glavni kolodvor Valentin Brence, višji kontrolor iste skupine postaje Celje; za kontrolorja 7. skupine postaje Ljubljana-glavni kolodvor pa Francišek Robida, kontrolor iste skupine postaje Maribor-glavni kolodvor.

× Iz odvetniške službe. V imenik odvetniške zbornice je vpisan odvetnik dr. Josip Voršič, ki je postavljen za prevzemnika pisarne dr. Marka Natlačca.

Kapital v zimi — Lutz
Cenik: Tovarna Lutz peč, Ljubljana VII.

× Zalostna smrt bogataša. V Prištini se je dogodil strašen zločin v speditorski trgovini Ragibe Jusufovića, znanega izvoznika in kosovskega bogataša. Njegov zakupnik trgovec Namon Husejinović ga je napadel z velikim nožem in ga do smrti zabodel. Trgovca sta se sprla zaradi desetih dinarjev. Jusufovići tovariši so stekli za napadalcem in tudi njega z mesarskim nožem hudo ranili.

× Tajnik Tipografske internacionale v Beogradu. V Beogradu pričakujejo tajnika Tipografske internacionale iz Berna Hansa Grundbacherja. Tipografska internacionala obstoja že 60 let. 22 držav sta vključeni v tej internacionali s 184.000 člani. Njen cilj je, da gmotno podpre tipografske delavce in dvigne njih razredni, socialni in kulturni nivo.

ZVOJNI KINO SOKOLSKI DOM LITKA

V torek, sredo in četrtek ob 7. in 9. uri predvajamo film, ki ironično, na zelo duhovit način, prikazuje, kako je izgledal (ali kako bi izgledal) svet pod žensko vlado

AMAZONKE

ELISA LANDI v glavni vlogi

Dopolnilo običajno!

Premiera! Prvič v Ljubljani!

V petek 27. IX. predvajamo ob 20. uri film:

MANOLESCU — Vstopnina Din 3.—

× Velikodušno volilo. Beograjski književnik Dragoslav Petković je določil vsakoletno volilo 2000 Din za Akademijo sedmih umetnosti. To je že tretje volilo, s katerim razpolaga ta akademija. Petković je v Beogradu znan v književniških krogih kot specializist za knjižne starine 17. in 18. stoletja.

× Samostanske učiteljske šole. V Ljubljani, Mariboru, Škofji Loki in Zagrebu imajo ženski samostani tudi učiteljske šole in smo s teh samostanskih učiteljskih dobili že prav mnogo učiteljic. Z odlokom ministra za prosveto je pa sedaj dovoljen vpis učenk na te učiteljske šole v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu le pod pogojem, da se obvežejo starši ali skrbniki učenk, da se te po absolviranih študijah ne bodo potegovala za državno službo. Zaradi tega odloka bodo samostanska učiteljska gotovo izgubila mnogo učenk.

× Do smrti ga je pretepel. V Vel. Kindi je krojač Hip poslal svojega posinovljenca vajenca Antonija v šolo, da bi spremljal domov krojačevega sinčka, ki je letos šel prvič v šolo. V šoli je naletel Antonijo na šolskega slugo Dušana Gavrančiča. Sluga je dečka spodil iz šole in ker se je deček upiral, je planil nanj, ga začel obdelavati z rokami in končno tudi z nogami. Napol mrtvega dečka je vrgel še iz šole na cesto. Deček je imel še toliko moči, da se je priplazil do doma, kjer je pa kmalu nato podlegel hudim poškodbam. Zverinskega slugo so orožniki takoj aretirali.

× Razveljavljanje oporoke Mihajla Pupina. Pred 20 leti je Mihajlo Pupin, znani izumitelj, napisal svojo oporoko. Večino svojega premoženja je zapustil univerzi, kjer je bil dolga leta profesor, in kulturnim zavodom v Ameriki. Tega testamenta pa noče priznati njegova hči gospa Smith.

Njen zagovornik trdi, da mora gospa Smith dobiti okoli en milijon dolarjev, čeprav ji je po testamentu določenih samo 50.000 dolarjev. Pupinova hči zahteva, naj sodišče očetovo oporoko razveljavi. Med razlogi je navedeno tudi, da obstoja samo en izvod testamenta, dočim ameriško pravo priznava le oporoke, ki so napisane v dveh izvodih. Pupinova dolgoletna tajnica je glede tega izjavila, da je učenjak napisal oporoko v dveh izvodih, vendar doslej drugega izvoda še niso našli. Leta 1933 je Pupin prosil tajnico, naj seže neke dokumente, ki so bili shranjeni v posebni pušici in najbrže je bil med temi tudi izginula kopija njegove oporoke. Njegov tajnik, mož Pupinove hčere, pa pravi, da je Pupin še pred smrtjo izjavil, da sploh ni spisal oporoke.

× Abiturijentski tečaj Zbornice TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani. Vpisovanje na abiturijentski tečaj se vrši vsak dan do včetršja 30. septembra ob 8. do 12. v ravateljstvu pisarni trgovske akademije. Istotam se dobe vse potrebne pisne ali ustne informacije in prospekt. Predavanja prične dne 1. oktobra ob 8. zjutraj.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Sreda, 25. septembra. Katoličani: Kleofa sp. Pravoslavni: 12. septembra, Avtonom.

DEZURNE LEKARNE

Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Garts, Moste, Zaloška cesta 18.

* Zaradi proslave obletnice smrti kralja Aleksandra I. je bila v ponedeljek v mestni posvetovalnici seja, ki jo je sklicala Narodna odbrana. Predsednik g. dr. Cepuder je poročal, naj bi bila 9. oktobra ob 17.15 na Kongresnem trgu skupna komemoracija vseh ljubljanskih društev s sodelovanjem vojske in najširših slojev. Prav bi bilo tudi, da bi se tedaj odkril spomenik Viteškemu kralju Zedinitelju, nakar je o tem vprašanju podal obširno poročilo tajnik Odbora za postavitev spomenika g. Josip Pogačnik. Ker še ni odločeno, kje bo spomenik stal in kako bo Zvezda preurejena, namerava odbor na vsak način 9. oktobra položiti vsaj temeljni kamen za spomenik. Zupan dr. Ravnihar je izjavil, da vprašanje preureditve Zvezde ni nikakoli ovira za postavitev spomenika, ker bodo lahko Zvezdo uredili šele pozneje tako, kakor se bo pač najbolj prilegalo spomeniku. V skupni odbor za proslavo so bili izvoljeni zastopniki banske uprave, mestne občine, Narodne odbrane, Sokola, Kola jugoslovanskih sester, Združenja rezervnih oficirjev in dobrovoljcev, Jadranske Straže, Hubadove župe in Pevske zveze, SPD, Gasilske župe, akademskih in emigrantskih organizacij in drugih.

* Pri narodno-obrambni razstavi so, kakor smo pisali, sodelovali predvsem akademiki pod vodstvom stud. arch. Dušana Blagajeta, poleg njega pa tudi stud. jur. Prosen France, stud. jur. Hiler Boleslav, stud. tehn. Megušar Maks, cand. ing. arch. Brnčič Hrvoj, stud. tehn. Sodnik Boris in Fakin Boris ter jurist Berger Branko. Njim gre hvala za aranžma, prav tako kakor že zadnjič imenovanim. Koliko grafikov in zemljevidov so posamezniki narisali in pobarvali, bi morda silno zanimalo našo javnost, vendar nam pa mora ostati še nekaj prostora tudi za druge stvari in zato poslanega popravka na žalost ne moremo objaviti dobesedno.

* Dan in noč enako dolga. Po dveh toplih in vročih dnevih je padlo včeraj nekoliko dežja. Ozračje se je shladilo in povsod se vidi, da je nastopila jesen. Počasi se bližamo po jesenskem enakonočju k zimi, dnevi so se znatno skrajšali, toda upajmo, da nam bo oktober naklonil še nekaj toplih, prijetnih dni.

* Glavni pošti prenavljajo pročelje. V Aleksandrovi in Selenburgovi ulici že več časa prenavljajo in prezidavajo poslopja. Postavljeni so varovalni odri, včeraj pa so postavili lesen oder tudi pred glavno pošto, katero bodo polepsali.

* Afera dentista Joška Bevca se bliža svojemu koncu, ker ima državno tožilstvo že ogromen akt preiskovalnega sodnika v svojih rokah. Vložena je tudi že obtožnica zaradi zločinov zoper javno moralo in zaradi prevare. Sedaj ima obtoženi Joško Bevce še pravico ugovora proti obtožnici na višjo instanco. Ko bo obtožnica pravomočna, bo pa okrogno sodišče razpisalo glavno obravnavo, ki bo najbrž že oktobra meseca.

Pralnica — Svetlolikalnica

Čistilnica oblek

Čuček, Kolodvorska ulica 23.

Pere, lika damsko in moško perilo, ovratnike, zastore itd. po zmerno nizkih cenah.

* Umrlj so v Ljubljani od 13. do 19. t. m. Josip Stradner, 48 let, tajnik avstrijskega konzulata v Varšavi; Anton Slova, 76 let, mesarski mojster; Martin Zagradnik, 86 let, delavec »Kolinke tovarne«; Terezija Bazarič roj. Kutin, žena glavnega arhivarja fin. dir. v p.; Ivana Kane roj. Kuralt, 27 let, žena tovarnarja, Mengeš; Karol Schlehman, 70 let, inšpektor monopol-ske uprave v p. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Franc Kos, 32 let, psoestnikov sin, Zg. Zadobrova; Franc Dušan Foršek, delavec sin, 2 leti, Barje; Ivan Bakša, 33 let, dninar, Mihaelovci; Neža Zakelj, 56 let, čipkarica, Vrabčevci; Terezija Zavbi, 43 let, dninarica, Podgorje pri Kamniku; Marija Čermelj roj. Čelih, 44 let, žena uradnika; Alojzij Plankar, 33 let, stavec pri »Merkurju«, Angela Schley roj. Ambrožič, vd. Wittmann, 600 let, zasebnica; Ivana Mekina, 56 let, vdova, Moste; Jože Peterlin, 38 let, posrednik, Jurjevica; Rudolf Arhar, 57 let, vlakovodja drž. železnice.

* Seznanj davčnih zavezancev o pridobitni so razgrnjeni interesantom na vpogled v mestnem odpravnistvu soba št. 48 na Mestnem trgu 27-III med uradnimi urami

od 8 do 14 od 23. do včetršja 30. septembra 1935.

* Pred sodnike je včeraj prišel Ljubljancan, kleparski pomočnik 30letni Maks Rasberger, ki je bil že večkrat obsojen zaradi vlomov na 2 leti in pol, na 1 leto in še več, ter je sploh poznan kot nepoboljšljiv in nevaren vlomilec. Obtožen je bil, da je vlomil 22. julija na Martinj Vrh v Selški dolini pri Mariji Benediči in ji odnesel 410 Din gotovine, 25. julija pa istotam

KINO SLOGA

Ljubljanski Dvor Telefon 2730

Velefilm o Franc Schubertovi nedovršeni H-mol simfoniji

Hrepenenje

Po motivih nesmrtnih Schubertove pesmi »Leise flehen meine Lieder«

Poje

Martha Eggerth

Ostala zasedba:

HANS JARAY, LOUISE ULLRICH, OTTO TRESSLER, HANS MOSER

Sodeluje: Orkester dunajske filharmonije, zbor dunajske državne opere in sloviti dunajski deški zbor »Sängerknaben«

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. in od 15. ure dalje

Maribor

△ Bliza se 1. oktober! Ob prvem je najprimernejši čas, da naročite najcenejši slovenski dnevnik »GLAS NARODA«. Posiljali Vam ga bomo nekaj dni na ogled, da Vas prepričamo, da za malo denarja nudimo res mnogo. »GLAS NARODA« naročite v podružnici na Aleksandrovi cesti št. 16, telefon 22-90.

△ Dr. Senekovič upokojen. Sreski načelnik za Maribor-levi breg dr. Ivan Senekovič je prejel v nedeljo 22. t. m. dekret o premestitvi, dan nato v ponedeljek pa dekret o definitivni upokojitvi.

△ Hinko Sax - jubilant. Danes je obhajal znani in ugledni mariborski trgovec in tiskarnar Hinko Sax dvojni srebrni jubilej, in sicer 25 letnico samostojnosti v tiskarski stroki in srebrno poroko s svojo gospo Marijo iz ugledne Janežičeve rodbine v Kamniku. Pred dvajsetimi leti si je jubilar ustvaril v Idriji lastno tiskarno in si že takrat s svojo podjetnostjo pridobil lep sloves. V Idriji je vztrajal s slovensko tiskarno vse do leta 1925, nato pa se je moral preseliti v Maribor. Hinko Sax je znan narodnjak in je vselej podpiral širokogrudno vsako nacionalno akcijo. K lepemu jubileju mu čestitamo tudi mi!

△ Amaterji bodo nastopili. 7. oktobra v pripravi mariborski gledališki amaterji v Narodnem gledališču Schönerherrjevo »Otroška tragedija«. Za nastop, ki ga pripravlja g. Franjo Žižek, vlada v Mariboru veliko zanimanje.

△ Od 5 na 2 milijona se je skrčil kredit, ki je bil določen za cesto Maribor—Št. Ilj. Trije milijoni so romali nekam v Vardarsko banovino, s preostankom pa se ne da narediti mnogo. Cesta Maribor—Št. Ilj je nujno potrebna ureditve, ker je v takem stanju, da se tuji avtomobilisti ob meji rajši vrnejo, kot da bi vozili po razdrapani cesti.

△ Pravilnik o hodnikih še ni bil objavljen v »Službenem listu« in je zaradi tega mnogo težav pri izgradnji novih hodnikov. Po novem pravilniku bi imela Ljubljana in Maribor proste roke pri gradnji cest in hodnikov, mimo tega bi morali k stroškom za hodnike prispevati tudi hišni lastniki. Nadalje določa pravilnik tudi gradnjo hodnikov ob nezazidanih parcelah, kar bi bilo velike važnosti za mariborsko periferijo. Mariborski hišni posestniki so proti novemu pravilniku protestirali, vendar bi bilo škoda, ko bi se ne uveljavil.

△ Podprite narodno gledališče! Ob popolnem odzivu narodno in kulturno zavednih gledaliških obiskovalcev je gledališču lažje vršiti svoje poslanstvo, ki je prav ob severni meji velike važnosti. Od Mariborčanov samih je odvisen procvit gledališča s tem, da se abonirajo. Podprite gledališče s tem, da se abonirate! Na razpolago je še dovolj sedežev. Prijave sprejema gledališka dnevna blagajna.

△ Novi hodniki. V Dvorčakovi ulici so pričeli razširjevati in graditi hodnik. Prav tako bodo razširili hodnik v Kopališki ulici in s tem nekoliko zožili cestniški.

△ Prireditve Rdečega kriza v Fali je v nedeljo prijetno presenetila številne obiskovalce. Dramski odsek je uprizoril Dobroškovovo spevoigro »Rodoljub iz Amerike« in dokazal, da ima v svoji sredi nekaj dobrih igralcev, ki bi se na primernejšem odru še boljše odrezali. Prireditve je zaključila trgatevna veselica.

△ Kolesa izginjajo. Včeraj je mariborska policija prejela obvestilo, da je bilo

posestniku Andreju Berniku 1450 Din. Pred malim senatom je Rasberger tajil prvo tatvino, drugo pa je priznal, ker so ga takoj po vlovu zasačili, ko je zapravil v gostilni ukradeni denar. Posestniku Berniku so denar vrnili, Rasbergerja pa zaradi drugega vlovla obsodili na 1 leto in 3 mesece robije, zaradi prvega pa oprostili, ker ni bilo dokazov.

* Otvoritev knjižnice in čitalnice TKD Atene. Danes ob 17. uri bo TKD Atena otvorila svojo knjižnico in čitalnico za mladino v Prečni ulici 2. Namenjena je predvsem naši šolski mladini. Opozorjamo starše in vzgojnice na to novo mladinsko-kulturno institucijo Ljubljane!

* Če se spreta dve ženski. Včeraj sta se na Ižanski cesti 235 precej močno sporekli doma v stanovanju neka Angela Š. in 40-letna dninarjeva žena Pavla M. Ko je prepirl dosegel višek, sta se pograbili in je Š. tako močno vrgla nasprotnico ob peč, da si je hudo poškodovala desno roko ter je morala iti v splošno bolnišnico.

* Trije mladi tatiči. V Mostah je učitelj na tamošnji deški šoli zapazil, kako dele trije dečki v starosti 12 do 13 let med svoje šolske tovariše razne predmete in sicer v tolikšnem številu, da se je učitelju vzbudil sum. Zanimal se je bolj natanko za stvar in videl, da ti trije fantiči razpečavajo žepne nožiče, razne pomade, igle in priprave za špičenje svinčnikov. Prijavil jih je policiji in tu so vsi trije mladi izprijenci priznali, da so vse te številne predmete izmaknili s stojnic za časa veselejše, niso pa vedeli, čigava last so. Seveda so dobili na policiji pošteno pridigo. Ker so še mladi, pa so jih izročili staršem z naročilom, naj bolje pazijo na svoje otroke.

* Pevčica okradla natakario. Te dni je ljubljanska policija prejela 24letno Marijo G. z Laškega, ker je na Jesenicah v Kavarni »Pariz« ukradla neki natakariji 1100 Din gotovine. V kavarni »Pariz« je bila nameščena kot pevačica, sredi tega meseca pa je z ukradenim denarjem nenadoma pobrala šila in kopita in odšla v Ljubljano. Tu je nekaj dni prav veselo živela, si kupila nov dežni plašč za 260 Din, ostali denar pa v veseli družbi zapravila. Pri zaslišanju je sicer dejanje zanikala, vendar ni mogla povedati poštenega izvora za svoj dežni plašč. Izročili so jo sodišču v nadaljnje postopanje.

ukradeno kolo Alojzu Satlerju, ki ga je za trenotek pustil brez nadzorstva pred neko trgovino na Tržaški cesti. Kolo je znamke »Neger« in ima ev. številko 10.735. — Isti dan je izginilo kolo stražnikovemu sinu Danilu Turku iz veže v Stolni ulici 1. Kolo je popolnoma novo znamke »Rixe« in je brez evidenčne tablice. Vsakodnevne tatvine koles naj bodo v opozorilo, naj kolesarji ne puščajo koles brez nadzorstva.

△ Gozdni požar na Pohorju. Včeraj v prvih popoldanskih urah je pričel goreti večji kompleks gozda nad Rušami. Poklicni gasilci pa so ogenj kmalu pogasili in tako preprečili nesrečo.

△ Se en napad. Neznana skupina fantov je v Hočah napadla včeraj zvečer 24 letnega posestniškega sina Romana Falerja, ko se je vračal z vasovanja. Z noži so mu prizadejali več ran po glavi in prsih. Falerja so nezvestnega in nevarno poškodovanega prepeljali v mariborsko bolnico.

△ Grajski kino: Od srede dalje »Amphitryon« (»Z neba pride sreča«). Velefilm poln sijajnega humora in zabave. Willy Fritsch, Käthe Golg., Adela Sandrock in pa Paul Kemp so imena, ki jamčijo za sijajno kvaliteto filma. — Naš prihodnji spored je zopet velefilm Ufe: »Barcarola«. Gustav Fröhlich, Lida Barova.

△ Kino Union: Danes prvi originalni francoski velefilm »Vrtinec« (Remous). — Film izredno lepe vsebine, mojstrske režije in igre.

Celje

■ Stavka v cinkarni še traja. Delavstvo je bilo v torek v večernih urah še v podjetju in se je zadržalo mirno. Pogajanja so obnovljena, vendar si nihče od pogajanj ničesar dobrega ne obeta.

■ Mojrski izpit so naredili pred izpravevalno komisijo pri Okrož. odboru obrtniških združenj v Celju Celjani: slikar Stefan Zdošek, zlatar Franjo Omersa, mesar Pavel Popič, izdelovalec čepic Ivan Ključar in modistka Stefanija Zelenova. Čestitamo!

■ Romanje k Mariji Bistriški priredi za moše in fante iz Celja in okolice g. prof. Pavlič 5. in 6. oktobra. Odhod iz Celja z rednim vlakom popoldne.

■ Spominska svečanost za Mirom Černigojem. Društvo »Soča« vabi svoje članstvo, mladino, Sokolstvo, akademike in prijatelje pokojnega Mira Černigoja, da bi se udeležili svečanosti, ki bo nocoj ob 20 v društvenih prostorih v Narodnem domu.

■ Mestno gledališče. Stalni naročniki predstav mestnega gledališča naj se prijavijo do 30. t. m. v knjigarni »Domovina« na Kralja Petra cesti

Radio

Sreda, 25. septembra

Ljubljana: 12.00 Balalajke na ploščah, 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 plošče, 14.00 vreme, borza, 18.00 otroška ura (I. Storžek), 18.40 V spomin Fr. Šukljeu (dr. Lončar), 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 Vokalni koncert (g. Betetto) s spremljevanjem Radijskega orkestra, 20.45 večer narodne pesmi, 21.30 Radijski orkester, 22.00 čas, vreme, poročila, spored, 22.15 za zabavo in za ples Radijski orkester.

Gospodarstvo

Kmetijstvo ptujskega sreza

Srez Ptuj je eden od najvažnejših srezov v Dravski banovini. Površina sreza znaša okrog 82.000 ha. Radi ugodne strukture zemlje, podnebnih in terenskih prilik so se v srezu močno razvile vse panoge kmetijstva.

Z ozirom na krajevno razširjenost posameznih panog lahko delimo srez v glavnem na dva dela, in sicer: vinarsko-sadlarski okoliš, kamor spada večji del ormoško-ljutomerskih gor, dober del Slovenskih gor in domača cela Haloze, ter poljedelsko-živilorejski okoliš, t. j. celo Dravsko polje.

Vinogradniška površina v srezu meri okrog 4800 ha (6%) od celokupne površine sreza. Terenske in podnebne prilike so za dobro uspevanje vinske trte v srezu prav povoljne. Prideluje se v glavnem bela, le tu in tam v malih množinah tudi rdeča vina. Velik del vinogradov tvorijo sortirani nasadi (predvsem novejši), dočim so ostali nasadi mešani. Od belih vin se pridelata največ: poipa, laškega in renškega rizlinga, belega burgundca, zelenega in muškata silvanca, rulandca, Neuburgovca in Bouvierove ranine, ki pridejo v poštev kot prvovrstna sorta vina in še nekatere manj vredne sorte, ki dajo nekoliko slabša vina. Navedena sortirana vina pridejo večjim delom v poštev za buteljke, ostala mešana vina pa kot namizna vina. Razen navedenih sort so zastopane tudi sorte, ki se uporabljajo kot namizno grozdje. To so predvsem razne žlahnine, bisser iz Cabe, anževinovka, deloma pa se porabljajo tudi za namizno grozdje Bouvierova ranina in portugalka. Od rdečih vin, katera se v tukajšnjem srezu — kakor že omenjeno — pridelujejo le v malih množinah, pridejo v poštev: modri burgundec, frankinja, portugizer in kavčina. Vina, ki se pridelujejo v omenjenih vinorodnih okoliših, so po svoji odlični kakovosti pod imenom »Jeruzalemitane«, »Turkovrhčane« in »Zavrčane« znana širom naše države in izven nje.

V zvezi z nujno potrebo obnove starih vinogradniških nasadov se v zadnjih letih v srezu močno razvija tudi trsničarstvo. V srezu je okrog 40 zasebnih trsničarjev in ena trsničarska zadruga.

Večjemu delu prebivalstva, ki živi v vinorodnih krajih sreza, je vinogradništvo glavni vir dohodkov, iz katerega preživlja sebe in svoje družine.

Tudi sadjarstvo je v srezu močno razširjeno. Površina sadonosnikov meri okrog 3700 ha (4½%) od skupne površine sreza. V glavnem se pridelujejo sledeče vrste sadja: jabolka, hruške, slive, češnje, breskve, marelice, orehi in domači kostanj. Za prodajo pridejo v prvi vrsti v poštev jabolka, hruške-mošnice, deloma slive, orehi in domači kostanj. V prav ugodnih sadnih letinah se izvozi iz sreza nad 1000 vagonov jabolk; od ostalih vrst sadja pridejo za prodajo izven sreza v poštev le male množine istega, ker se v glavnem porabi v domačem gospodarstvu, dočim se ostalo prodaja na domačem trgu. Svojtčas, t. j. pred svetovno vojno in v času svetovne vojne, se je tudi domači kostanj mnogo izvažal, po vojni se je pa vsled visokih cen kostanjevega lesu mnogo kostanjevih gozdov posekalo, kar je imelo za posledico, da se je pridelavec kostanjevega plodu znatno zmanjšal. Sadej, ki se prideluje v tukajšnjem srezu, je v kakovostnem oziru prav dobro, kajti večji del sadonosnikov tvorijo same boljše sorte, razen tega sadjarji posvečajo v zadnjih letih negovanju sadnega drevja precejšnjo pozornost.

Poljedelstvo in travništvo zavzema v srezu precejšnjo površino. Orna površina znaša okrog 26.500 ha (32½%) od celokupne površine sreza, površina travnikov in pašnikov pa znaša okrog 21.000 ha (25%) od površine sreza. Pri-

delujejo se v glavnem sledeče njivske kulture: krompir, koruza, ajda, rž, pšenica, oves, ječmen, pesa, zelje, čebula, korenje, fižol, strnišča na repa, buče, solnčnice, oljasta repica, detelja, lucerna, inkarnatka in deloma grahorica.

Površina posameznih njivskih rastlin v odstotkih znaša: krompir 21%, žitarice 49%, koruza 21%, čebula in česen 0,75%, leguminoze 5%, dočim ostalih 3-25% odpade na razne druge kulture, kakor fižol, pesa, repa, zelje itd. Ajde, katera se seje v glavnem kot postrni sadež, se seje okrog 18% od celokupne površine orne zemlje. Kot glavni izvozni artikli so: krompir, ajda in čebula.

Pridelki krompirja, ajde, čebule in ostalih poljskih pridelkov je v normalnih letinah v kvalitativnem in kvantitativnem pogledu prav zadovoljiv.

Travniki in pašniki so v dobrem stanju. Kakovost sene je dobra. Tudi pridelki sene je v normalnih letinah zadovoljiv, kar dokazuje dejstvo, da se takrat tudi mnogo sene iz sreza izvažata.

Živiloreja je v srezu močno razvita. Prvo mesto zavzema goveja živina, drugo mesto konjereja, tretje mesto svinjereja, četrti mesto perutinarstvo, peto mesto čebelarstvo.

V srezu je predpisana pingavska pasma goveje živine, belgijska in noriška pasma konjev, od svinj se goji nemška oplemenjena pasma in nekatere druge mešane pasme svinj, od perutnine, pri kateri zavzema glavno mesto kokoš-jereja, se goji v glavnem štajerska kokoš in razne druge pasme, ki so pa več ali manj pomešane. Pingavska pasma goveje živine, katera je predpisana še le v zadnjih letih, se je v srezu že močno razširila, kar je pripisovati v prvi vrsti živilorejem samim, selekcijskim društvom in zvezi selekcijskih društev za pingavsko govedo.

Konjereja ptujskega sreza zavzema v Dravski banovini gotovo prvo mesto. Vsako leto se iz sreza izvozi v inozemstvo lepo število konjev po razmeroma prav ugodnih cenah. Da je konjereja v srezu na tako visoki stopnji, je to pripisovati v prvi vrsti terenskim in podnebnim prilikam, umnim konjerejem in konjerejskim organizacijam.

Ker je v srezu mnogo domačega kostanja, akacije, ajde in drugih medonosnih rastlin, se je močno razvilo čebelarstvo. Večina čebelarjev ima že moderne panje, in sicer ameriške in A. Z. sisteme.

Površina gozdov znaša okrog 21.000 ha (26%) od celokupne površine sreza. V gozdovih prevladuje listnato drevje. Od listnatih drevec: hrast, bukev, gaber, jelša, jesen, brest, kostanj in akacija. Od iglavcev: smreka, bor, deloma tudi jelka in macesen.

Ostalih 5000 ha (6%) zemlje odpade na močvirja in nerodovito zemljo.

V srezu so sledeče kmetijske organizacije: 28 kmetijskih podružnic, 15 sadlarskih podružnic, 2 vinarski podružnici, 2 kletarski zdruzi, 1 trsničarska zadruga, 9 živilorejskih selekcijskih društev, 1 zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo, 2 konjerejski podružnici, 11 čebelarjskih podružnic, 4 svinjerejska rejska središča, 4 rejska središča za štajersko kokoš, 2 vinoviteljski zdruzi kmetijskih pridelkov, 2 strojni zdruzi.

Ker se bo od 28. septembra do 6. oktobra vršila v Ptuj sreska kmetijsko-obrtna razstava, si bo vsak obiskovalec razstave lahko na licu mesta ogledal vse vrste kmetijskih pridelkov, kakor poljedelske pridelke, sadje, grozdje, govejo živino, konje, perutnino, čebelarstvo ter poskusil vse vrste naših kvalitetnih sortnih vin.

Zorčič Stanko,
sreski kmetijski referent.

27. septembra ponudbe glede dobave hrastovih plohov, borovih in mecesnovih mostnic. — Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.

— Dobava. Dne 28. septembra se bo vršila pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustmena pogodba glede dobave 20.000 kg fižola, 15.000 kg riža, 15.000 kg ješprenjčka, 15.000 kg zdroba in 15.000 kg testenin.

— Oddaja buffeta na postaji Velenje v triletni zakup se bo vršila s licitacijo dne 16. oktobra pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani (Ljubljanski dvor, soba št. 59). Razpis je interesantom v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.

— Mesto diplomiranega gradbenega inženjerja je razpisano pri referentu inženjerije Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Ponudbe je vložiti do 5. oktobra t. l. pri omenjeni komandi. Razpis je interesantom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— Oddaja električne instalacije v poslopiju Dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani se bo vršila potom ofertne licitacije dne 8. oktobra t. l. pri referentu inženjerije dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Pogoji in predračunski elaborat je na vpogled pri isti komandi.

— Oddaja restavracije na postaji Rakek v triletni zakup se bo vršila potom ofertne licitacije dne 14. oktobra t. l. pri Direkciji drž. železnic v Ljubljani (Ljubljani, dvor, soba št. 59). Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— Oddaja menjalnice na postaji Rakek v triletni zakup se bo vršila potom ofertne licitacije dne 15. oktobra pri Direkciji drž. žel. v Ljubljani (Ljubljanski dvor, soba št. 59). Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 24. sept. Amsterdam 2960-30 —2974-90, Berlin 1756-08—1769-95, Bruselj 739-54—744-60, Curih 1424-22—1431-29, London 214-83—216-89, Newyork 4345-72—4382-04, Pariz 288-75—290-19, Praga 180-91—182-02, Trst 355-95—359-04.

Curih, 24. septembra. Beograd 7-., Pariz 20-2750, London 15-1225, Newyork 307-725, Bruselj 51-9750, Milan 25-09, Madrid 42-., Amsterdam 207-70, Berlin 123-75, Dunaj 57-40, Stockholm 77-9750, Oslo 75-9750, Kopenhagen 67-51, Praga 12-71, Varšava 57-90, Atene 2-88, Carigrad 2-45, Bukarešta 2-50, Helsingfors 6-66, Buenos Aires 0-8475.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Zagreb, 24. septembra. 7% invest. posojilo 79 r, Ratna šteta kasa 362—364—362—364, Ratna šteta sept., okt., nov., december 365 r, 7% Blerovo posojilo 67—71, 8% Blerovo posojilo 79—81-50, 6% begl. obveznice 63—64-50—63-50, Agrar. privil. banka 225—231, Dunaj - Zagreb 854-50—864-50—859-50, Dunaj - Beograd 862-35—852-35, Grčija - Zagreb 31-15—31-85—31-50, Grčija - Beograd 31-76—31-06, Priv. klir. London - Zagreb 232-95—234-55—233-75, Priv. klir. London - Beograd 233-80—232-20, Priv. klir. Madrid - Zagreb 563 r, Priv. klir. Madrid - Beograd 570 pon, Izis 40 r, Šečer Osijek 120 n, 7% stab. pos. v Parizu 80—81—80-50.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Novi Sad, 24. sept. Vse je nelzpremenjeno. Tendence nelzpremenjena. Promet srednji.

Sombor, 24. septembra. Pšenica bačka okol. Sombor 142—144, gornja bačka 144—146, gornja bačka in slavonska 142—144, južna banaška 146—148, bačka potiska 144—146, bačka ladja Dunav in banaška potiska 154—156, bačka ladja begej 152—154,

— Oves bački, sremski in slavonski 112—115. — Ječmen bački in sremski 63—64 kg 122-50—125, bački in sremski proljetni 67—68 kg 135—140, baranjski 67—68 kg 147-50—152-50. — Koruza bačka in sremska 95—96, bačka in sremska ladja 100—102. — Tendence nelzpremenjena. Promet 43 vagonov.

Sokolstvo

Vičani spominu Kralja Mučenika

Viški Sokol je skical v ponedeljek ob 20. v Sokolskem domu sestanek, ki so se ga po svojih zastopnikih poleg Sokola udeležili še prostovoljna gasilska četa, Olepševalno društvo v Rožni dolini, Narodna odbrana, SK Reka, zastopnik občine in narodne šole. Starosta viškega Sokola br. Pavle Borštnik je pojasnil namen sestanka in predložil načrt žalne svečanosti, ki bo 9. oktobra t. l. Po krajši debati, je bilo soglasno sklenjeno, da priredijo omenjene organizacije in društva žalno svečanost na dan tragične smrti ob 19. uri pred spomenikom blagopokojnega kralja Mučenika, v primeru slabega vremena pa ob isti uri v dvorani Sokolskega doma.

Vse občane prosimo, da na dan prve obletnice smrti Viteškega kralja razobesijo na svojih poslopijih žalne zastave ali državne trobovnice na pol droga ter razsvetijo okna in jih okrasijo s slikami pokojnega kralja. Vso viško javnost vabimo, da se pridruži naši žalni svečanosti in tako pokaže svoje veliko spoštovanje do našega nepozabnega Viteškega kralja Mučenika. Čuvajmo Jugoslavijo! Zdravo!

Vaditeljski zbor Sokola Vič prične ta teden z redno telovadbo po naslednjem urniku: člani v sredo in petek od pol 21 do 22, članice v torek in četrtek od pol 21 do 22, moški naraščaj v sredo in petek od pol 20 do pol 21, ženski naraščaj v torek in četrtek od 19 do pol 21, moška deca v sredo in petek od 16 do pol 18, ženska deca v torek in četrtek od pol 16 do 17, starejši člani vsak ponedeljek od 20 do 21. Zdravo!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

30.000 DINARJEV rabim za dobo 5 mesecev za zelo rentabilen posel, eventualno v družbi. Zelo rentabilno. Ponudbe pod »Zimska sezija« na ogl. odd. lista.

POSTRANSKI ZASLUŽEK nudimo vpokojencem in drugim za inkaso zaslužkih terjatev v večjih krajih. Ponudbe pod »Zanesljiv« na ogl. odd. lista.

PROTI PLAČILU in natura podučujem nemško, italijansko ali francosko po najhitrejši metodi. Ponudbe pod »V jeseni« na ogl. odd. lista.

MESTO KNJIGOVODJE kartotečnega ali drugega sistema išče samostojen knjigovodja-bilancist. Sprejme tudi mesto revizorja računovodstva ali sličnega. Cenj. ponudbe na ogl. odd. lista pod »Strogo natančen«.

KUPIM HISO eno- ali dvodružinsko s 5 sobami, podkletno na periferiji Ljubljane. Plačam 50.000 takoj v gotovini. Ponudbe na upravo »Glas naroda« pod »Solidno zidano«.

Gospodarske vesti

— Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Dol. Toplicah pri Novem mestu priredi v nedeljo 29. septembra t. l. ob 7. uri dopoldne v šoli v Dol. Toplicah sadni ogled (razstavo), na kateri bodo razstavili sadjarji in vinogradniki tukajšnje občine svoje sadne in vinogradniške pridelke. Vabijo se interesi, da si pridelke, ki so letos precej obilni, ogledajo.

— Savez trgovskih združenj kralj. Jugoslavije je na svojem poslednjem zasedanju zavzel glede vprašanja kmečke zaštite stališče, da je proti vsaki zaštiti, če pa se že komu da zaštito, naj bo ta individualna

in še pri tej naj bodo izvzete terjatve trgovcev za kreditirano blago.

— Mednarodni hmeljarski kongres v Pragi. 23. t. m. je pričel v Pragi mednarodni kongres hmeljarjev, ki mu prisostvujejo delegati iz Češkoslovaške, Jugoslavije, Nemčije, Poljske in Francije.

— Proizvodnja električne energije v Sloveniji je znašala v letu 1934 okoli 180 milijonov kW ur, od tega odpade samo na falko električno 30 milijonov.

— Medparlamentarna trgovinska konferenca se sestane 25. t. m. v Londonu. Med devetimi člani, ki bodo zastopali našo državo, je tudi nar. poslanec Ivan Mohorič.

— Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do

ZA MALO DENARJA NOVO OBLEKO!

ako prinesete staro v naše sprejemališče za barvanje in snajenje — LJUBLJANA VOŠNJAKOVA ULICA ŠTEV. 4

(prejšnja Cesta na gorenski kolodvor)

v krojačnico PREZELJ,

kjer se prevzema za TOVARNO WAGNER, RADOVLJICA

Vsa oblačila se lepo popravijo in elegantno zlikajo!

KLISARJE

IZDELUJE SEHVRS SOLIDNO

KLISARNA ST. DEU

LJUBLJANA-DALMATINOVA UL. 13

„Polinit“ je...

zlato

zlato, ker pomeni čas. Med tem ko se močite z drugimi politurami za dosego bleška nedogledno dolgo, dosežete s POLINITOM že v manj kot pol ure trpežno, elastično in omanno blestečo 3 m² veliko plaskev. Za politiranje lesa uporabljajte povsod le zgoščeno polituro »POLINIT«, ki jo razredčite s 95% spiritalom v razmerju 1:3. Zaloga R. HAFNER, Ljubljana, Celovška cesta št. 61.

MESTNA OBČINA CELJSKA naznanja žalostno vest, da je dne 22. septembra 1935 umrl dolgoletni član mestnega sveta celjskega, gospod

FRANC REBEUSCEGG

Blagega in zaslužnega pokojnika, čigar izgubo bridko obžalujemo ohranimo trajno v hvalečnem spomnu.

Celje, dne 23. septembra 1935.

Premog, drva, koks
prodaja

Vinko Podobnik
Tržaška cesta št. 16
Telefon 33-13

Holandske cvetlične
čebulice

hiacint, tulipanov, narcis, krokusov i. dr. v največji izbiri pri

SEVER & Comp.
Ljubljana

Cenik na zahtevo.

Kličite telefon

35-40

za premog, drva in oglje

Bartol Anton, Tyrševa c. 46

Posetne karte, vabila, vstopnice itd. najhitreje in najceneje izdeluje

TISKARNA

ERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23

Lastna knjigovoznica -- Rototisk -- Umetniški tisk

Telefon 25-52

Prsni rak je ozdravljiv

Dr. Blumauer o tej najbolj pogosti in najbolj nevarni bolezni prsne žleze

Kakor smo poročali, je bil v Ljubljani odprt zdravniški tečaj o raku, katerega je organiziralo Društvo za proučevanje in zatiranje raka. Danes objavljamo referat šefa oddelka dr. Blumauerja o raku na dojki, ki je pri nas žal precej razširjena bolezen in bo zaradi tega zanimal marsikatero neštetič čitateljev in čitateljic. Priobčili pa bomo tudi še vse ostale zanimive referate o raku.

Izmed vseh obolenj prsne žleze z oteklino smatramo kot najbolj zločeste: Carcinom (rak) in Sarcom.

Rak prsne žleze je eno najbolj pogostih in najbolj nevarnih obolenj tega organa. Stavimo ga na tretje mesto rakastega obolenja človeškega telesa sploh. Največkrat oboli na prsnem raku ženski spol, moški je zastopan z 1—2%, vse ostalo odpade na ženske.

Kako nastane ta oblika raka, nam je prejkoslej zavito v temo. Znano nam je, da se včasih pojavlja rakovina dojke dedno, vendar statistično dokazano to ni. Dalje vemo, da obolijo bele žene na tej bolezni dvakrat tako pogosto, kot črne — torej obstoja nekaka plemenska dispozicija. V koliko vpliva nosečnost in dojenje na razvoj tega obolenja, ni povsem jasno, vendar pa prevladuje mnenje, da obolijo matere bolj pogosto na rakomatu. Tudi mehanični vplivi na dojki ali pa dolgotrajni vnetljivi procesi niso brez vpliva na rakovine.

Po katerih potih se razširja rakovina na dojki? Najobičajnejši način razširjenja je pač mezigovno ožilje, s katerim je dojka, tako kot nje- no okolje, jako obilno opremljeno. Ker ima to ožilje tudi zvezo v globino s prsno votlino in odtod v nižje dele človekove površine, nas ne začudi, da se rakovo obolenje iz dojke lahko razširi malone po vsem telesu. Redkeje se dogaja, da uberejo rakove celice pot po krvnem ožilju, in sicer se naselijo prvotno v najmanjših žilicah, tkzv. kapilarah, odkoder zaidejo v pljuča in odtod jim je odprta pot po vsem telesu, zlasti po kosteh.

Kako dolgo traja rakovo obolenje? V splošnem danes lahko trdimo, da je življenjska doba na prsnem raku obolenih jako različna. Odvisna je predvsem od tega, je li bila nudena operativna pomoč, ali ne. Tako vemo, na podlagi dosedanjih opazovanj, da traja življenjska doba tako operiranih nad osemnajst let.

V katerem predelu prsne žleze se naseli rak? Na to vprašanje lahko odgovorimo, da povsod, vendar pa najpogosteje v gornjem zunanjem predelu in šele nato v spodnjem ter končno v sredini; pogosteje na desni dojki kakor na levi.

V splošnem se opazuje, da prihajajo žene, obbolele na prsnem raku, ponavadi v poznih, da celo večkrat prepoznih stadijih do zdravnika. Zakaj? Prvi in morda tudi glavni vzrok je ta, da tovrstno obolenje v svojih zgodnjih stadijih ponajvečkrat ne povzroča nikakih bolečin; ko se bolečine pojavijo, je bolezen že v najmanj poznem stadiju. Drugič je vzrok zanemarjanja tudi dejstvo, ker se večkrat pri ženi že za časa normalne krvavitve pojavlja nabreklost prsne žleze, včasih tudi grčasta oteklina, spremljana z bolečino, tako da ni čudno, če jo slučajno odkrit vozelj v žlezi ne vznemirja in ne žene k zdravniku. Tretjič in morda ne prav redko je neumestna sramežljivost, ali pa strah pred resnico in operativnim posegom vzrok, da žena čaka poznega ali celo prepoznega štadija rakastega razvoja.

Pri vsakem obolenju prsne žleze moramo takoj misliti, ali ne tiči v ozadju morda rakasto obolenje ali vsaj njegov predstadij. Da se to vsaj relativno sigurno dožene, je nemudoma potrebna stroga sistematična preiskava prsne žleze po zdravniku; kajti staro izkušeno pravilo je, da vsaka zadebeljena prsna žleza pri ženi, ki je stara nad štirideset let, kaže na rak.

Pri preiskavi sumljivo obolele dojke je paziti posebno na to, ali so na njeni kožni površini prav majhne pikčaste udrtine in gubice, ali ni njena bradavica vrta in trda in če sumljiva dojka glede na zdravo ne viši previsoko. Tudi je važno ugotoviti, ali je novotvorba v dojki premakljiva na svoji podlagi in ali če

je zraščena s pokrivajočo kožo. Ako so te ugotovitve pozitivne, je to vsekakor jako sumljivo na zločesto obolenje. Zaradi sigurnosti je v takih primerih potrebna še mikroskopska preiskava. Te ugotovitve pa nas ne smejo zadovoljiti, temveč moramo iti še dalje ter se prepričati, če ne obstajajo povečane tudi v pazduhni in nadključni votlini, bezgavke. Tudi zdrave dojke ne smemo pustiti nepreiskane.

Zdravljenje prsnega raka je izključno opera-

tivnega značaja! Le v doslednem lečenju in pri zakasnelih primerih prihaja v poštev zdravljenje z obsevanjem Roentgen-ovih žarkov. Najboljši operativni uspehi so v zgodnjih štadijih obolenja, kjer dosegamo do 75% ozdravljenj.

Iz navedenega sledi, da treba ženo poučiti o nevarnosti vsakega obolenja prsne žleze in zavlačevanja njenega zdravljenja. Treba vedeti, da je prsni rak, v zgodnjem štadiju operiran, ozdravljiv.

Krvava rihta v Abesiniji

Trgovinsko ministrstvo ima svoj lastni sodni dvor. Čeprav se tu obravnavajo le trgovinsko-pravni spori, sem vendar pogledal v razburljivo abesinsko pravno življenje. »Čiki-čiki« pomeni v abesinskem jeziku pravni spor. To je največja strast v deželi. Videl sem tak primer na ulici. Nenadoma sem zaslišal sredi glasučega pouličnega ropota rezek vzlik. Abesinec je stal pred stražnikom in se drl na vse grlo: »Bog ti odpri oči, gospod, in ti pomagaj, da spregledaš resnico v mojem sporu!« Ljudje, ki so dotle v brezdelju polegali in postavali tam okrog, so pritekli skupaj. Vozovi, ki so vozili mimo, so obstali. Poslušalec so se v pričakovanju zaiskrile oči. »Čiki-čiki« je na vidiku! Sporni stranki sta pred stražnikom zavzeli vsaka svoj prostor. Ovili sta svoji »šama«, oblačilo slično nekdanji rimski toggi, po starodavnem običaju in se razporedili tako, da je stal tožitelj na desni, toženec na levi. Oba sta stopicala semintja, oba sta rjula in živahno krilila z rokami. Bila sta popolnoma v svojem elementu. Zame je bilo vse skupaj docela nerazumljivo, dokler mi niso pojasnili, da je treba pravne spore poravnati kar takoj na ulici.

»Prisegam pri življenju Hailea Selasia, da me je ta mož okradel. Vzel mi je dva tolarja in mi jih noče vrniti. Izreci sodbo po svoji najboljši vesti, gospod!«

Stražnik, ki je tako nenadoma bil povišan za sodnika, je sedel v svojo uto, vzel notes in svinčnik iz žepa in je nagovoril obtoženca: »Ali si vzel denar?« »Ne, gospod, denar je bil moj. Prisegam ti pri življenju Hailea Selasia.«

Sodba

Tožitelj je planil kvišku in nikakor ga ni bilo mogoče pomiriti. Ko je ponavljal svojo

obtožbo, je bil ves penast in je divje krilil z rokami:

»Moj denar mi je ukradel ta pes — in zdaj bi se rad z lažjo izmazal.«

Stražnik in sodnik v eni osebi se zdajci obrne k obtožencu in razglasi sodbo:

»Tatu priklenite k tožitelju.«

Takoj so prinesli verige. Z njimi so priklenili obtoženčev roko na tožiteljevo in tako je morala dvojica ostati skupaj, dokler tat ne plača ali ne odsluži ukradenega zneska. Mnogič je bila z razsodbo zadovoljna in se je polagoma razšla. Uro kasneje sem našel oba junaka, ko sta zadovoljno sedela za nizko mizo v nekem abesinskem baru in pila vina domačega pridelka, kljub temu, da sta bila priklenjena drug na drugega.

Višje sodišče

V Addis Abebi je dnevno na stotine takih sodnih razprav. Abesinec zdirja takoj k najbližjemu stražniku, če hoče poravnati kak spor. Sredi mesta stoji samo na eno stran odprte pločevinaste barake in v vsaki izmed njih sedi takle sodnik in pričakuje strank. Njegov pravdorek ni poceni. Pred zaslišanjem mora plačati tožilec najmanj dva srebrna tolarja. Toda ljudem pomeni vprav užitek, da smejo to vsoto založiti za »čik-čiki«. Na dvorišču ministrstva pravde stoji večje barake za bolj pomembne slučaje. Tudi tu so sodniki stalno navzoči, vendar so ti dražji in zahtevajo po tri tolarje v naprej.

Krvava rihta

Prizivno sodišče zaseda pa že za zaprtimi vrati. Na vzvišenem prostoru sodi tukaj sam minister pravde. Imenujejo ga »Afa Neguš«, kar pomeni po naše »cesarjeva usta«. On označja pravico v imenu vladarja. Najvišja prizivna instanca pa se nahaja v Gibbi, to je v cesarjevi palači. Tu sedi na prestolu cesar in osebno razsoja v najbolj težavnih sporih. To sodišče imenujejo »šilote«, kar odgovarja, našemu ljudskemu izrazu »krvava rihta«. Tu navadno ni mogoče doseči drugega, kakor popolno oprostitev ali pa smrtno kazen.

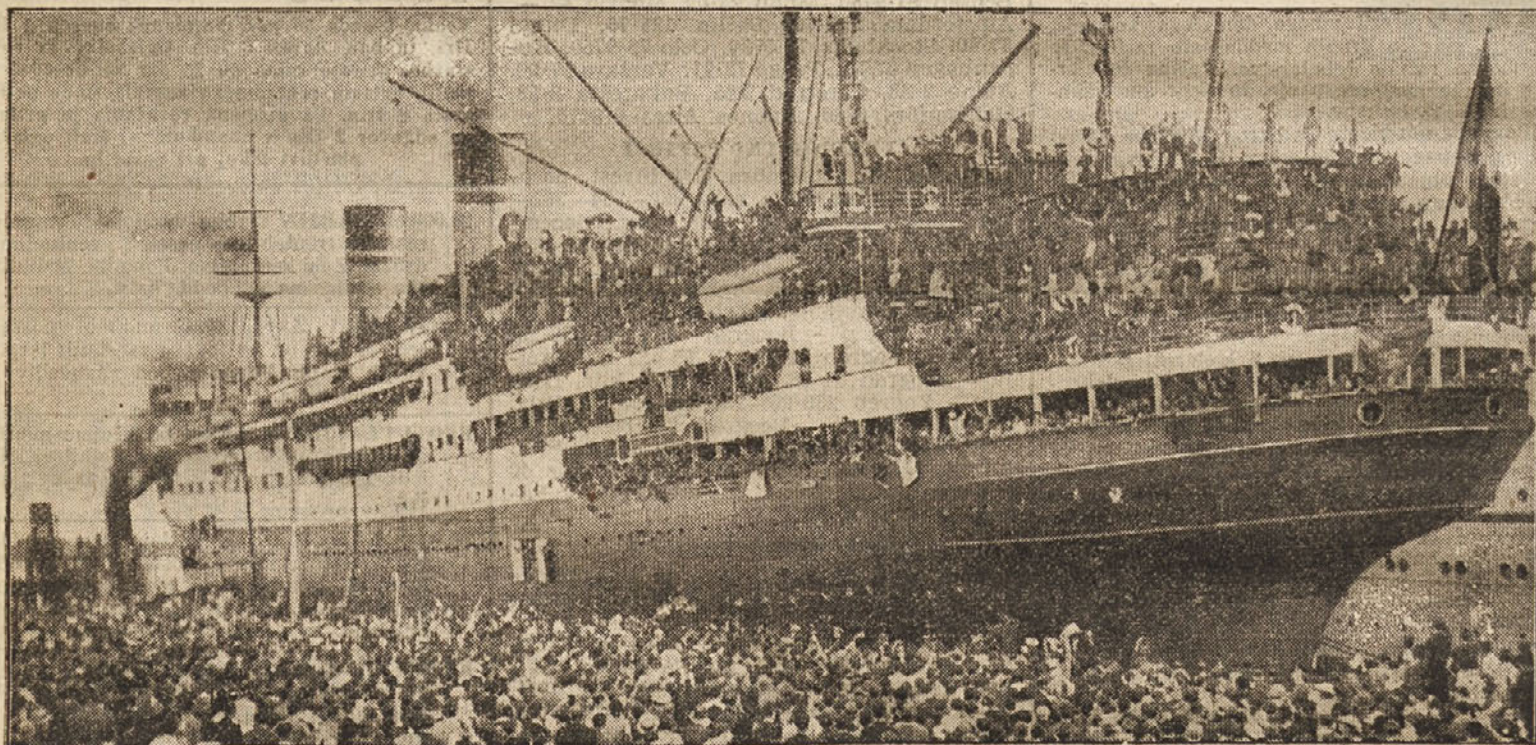
Šola za vesele dogo-divščine

V kislh in mrkih dneh, ki jih preživljamo, bi bržčas tudi pri nas tako šolo sprejeli z olajšanjem. Zal ni doslej še nikogar, ki bi jo želel otvoriti.

Pravijo, da so nekdanj ljudje na Japonskem bili tako lesnikavo resni kakor smo zdaj mi. Premožnejši Japonci so si najemali posebne pripovedovalce, ki so jim spretno znali pripovedovati resne, otožne in mrke storije.

Zdaj je te mode konec in je prišla do veljave čisto druga plat. Priznan in cenjen je tisti, ki ima v svoji duševni zakladnici vedno dovolj dovtipov in veselih, šegavih ter razigranih storij.

Ta prevrat japonskega okusa je podjeten možak izkoristil na čisto svoj in izviren način. Ustanovil je — šolo za pripovedovalce veselih povesti. Vodja nove šole je neki Kan Kikuči, ki je baje pravi mojster na tem polju. Takoj ob ustanovitvi se je priglasilo šestdeset učencev, samih mladih ljudi, ki menijo, da imajo dovolj smisla in nadarjenosti za vedro radost in smeh.

O zagonetki dveh italijanskih divizij smo že poročali. Veliki parnik »Conte Biancamano« je iz Italije odpeljal (glej sliko) najbrže na otočje Dodekaneza pred Malo Azijo. Mednarodni zainteresirani krogi so namreč ugotovili, da transport s tema dvema divizijama ni šel skozi Sueški prekop.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Toda, ko je v duhu izgovoril besedo »pokopali«, si je moral predstaviti tudi mrliča. Začel je v duhu psovati, ker mu je ta predstava povzročala bolelost. Kar na lepem mu je prišlo na misel, da ima neodložljivo in neodpušljivo dolžnost, preprečiti temu človeku, kar je sklenil. Strela, nočem ga imeti na vesti. Kakor stroj se je obrnil ter začel korakati v nasprotno smer, nego je bila restavracija. Pri tem se je v njem nekaj živo upiralo proti temu in pomislil je: Kakšen smisel bi to imelo? Narava se je samo pripravljala, da bi se z enim tistih modrih izločujočih nastopov, s katerimi urejuje življenje, iznebila enega docela brezkoristnega in povsod napotnega človeka. (Najbolj je seveda na poti meni!) Če bi ravnal človeško v konvencijskem smislu, bi ravnal nepravilno, in sicer nepravilno tudi takrat, če bi si pravilnost ali nepravilnost razlagal pod zornim kotom tega človeka. Kakšno vrednost je prav za prav imelo za Letza življenje, ki ga je čakalo? Beda, bolezen, pri najmanjšem latentna blaznost, mučen potek proletariziranja človeka, ki pa se ni navadil živeti kakor gospod. (Nesmisel, življenje ima vrednost v vseh okolištinah!) Z zlovoljno kretnjo je umrtvil to opazko, ki se je porodila v njem. Ne, takšno življenje nima vrednosti, je hladno pomislil ter jo energično preglušil. Vse življenje je strašno onesnaženo s senilnimi ali krščanskimi domnevami. Toda navzlic temu je kora-

133

kal zmerom naprej, čeprav ne prehitro, kakor navit stroj. Njegovi koraki ga niso hoteli poslušati, njegovo voljo je hromilo nekaj iz tistih, senilnih domnev. Zakaj je v meni čut za dolžnost tako razvit, je pomislil jezno. Saj smo v duhu že davno dali zdravnikom pravico, da bi pospešili smrt neozdravljivo in mučno bolnim. Tu je nekaj podobnega.

Začel se je ozirati okrog sebe. Njegov čut za dolžnost mu je pravil, da mora dobiti kak avto in se z največjo naglico peljati k temu človeku, dokler ne bo prepozno. Če bi tega ne storil, je pomislil, bi bil to prav za prav umor. Po človeškem pravu ne kazniv, toda polnokrven umor. Če sem prepričan, da si hoče vzeti življenje, ne brez moje zasluge, moram to preprečiti, drugače bi bil morilec. Ta bebec! Toda nikjer ni bilo nobenega izvozčka. Nenadejano je enega zagledal, ko je ravno krenil proti njemu. Voznik je ujel njegov pogled, ki ga je nehote vanj uprl, ter obrnil k hodniku. V zadnjem trenutku mu je dal Časlavský z zlovoljno kretnjo znamenje, da se je zmotil. Voznik se je v zadregi namrdnil in odpeljal v nasprotno smer. Časlavský je čutil, da se trese po vsem telesu. Če je bil to umor, je bilo to tako lahko, tako spontano. Kretnja, skoraj nehotena, ki je poglala naglo sproščene in neodoljive sile, in silna, brutalna radost, užitek. Velik opojen trenutek v sivem življenju, zavest, da si vzel končno res sam svoje stvari v roke. In to je bilo vse. Dihal je zdaj tako težko, kakor da je deset minut tekel za nekom. Tako se diha pri ljubezni, pri tekmovalnem teku, v velikih trenotkih. Torej tudi pri umoru. Glej...

To močno napetje nagonske volje ga je obvladalo še dolgo. Tudi če bi hotel, bi ga ne mogel ob-

vladati. Toda ni hotel. Vdal se je z veseljem. Šele ko je to malo odnehalo, je iskal mostič, po katerem bi mogel preiti v vsakdanjost. Da, je pomislil, to so same domišljije. Kje stoji zapisano, da si ta človek mora res vzeti življenje? Morda se bo samo napil ali kaj takega. Toda nekaj, kar je bilo jedro njegove osebnosti, njegove volje, njegovega razuma, ni verjelo, da bi Letz razvezal vozle svoje usode s pijanostjo. Naj le izigne, je slednjič pomislil jasno in hladno, to ne bo nikomur škodovalo. Stopil je hitreje in čez nekaj minut nagle hoje je bil v svoji gostilni.

Naročil si je večerjo in med tem, ko je čakal, je opazoval navzoče. Ni jih bilo mnogo, lahko bi si jih bil dobro ogledal. Toda nekaj je odvrčalo njegovo pozornost od zunanjega sveta k temu, kar se ni prenehalo razvijati v njegovi duši. V resnici se je bavil na žalost neprestano z Letzem. Kaj neki dela zdaj? Hu — ga je streslo; predstavljal si je, kako se Letz obeša. Tu je stopil k njemu znanec ter navezal z njim pogovor. Odšel je šele, ko so Časlavskemu prinesli večerjo. In že spet! Letz se je vrnil. Natakark mu je prinesel pečeno piščico s špinačo. Vzel je v roko kurje stegno, da, v roko, namestu da bi ga rezal. Ni se mogel odločiti za to, kajti pečeni kos živali ga je spomnil na uboga, dolga, mršava stegna tega starega dninarja. Moral bi si predstavljati, da reže Letza. Jezno je spustil stegno na krožnik in se zagledal predse. Naj mi že vendar da mir, si je mislil. Toda moral se je k temu vračati iz zmerom novih notranjih nagibov. Zdaj je bil to problem Letzove časti.